Ч. 273 (15.074). Львів, четвер 8. грудня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060
" Банку Чеських Легіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
четвертрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Німецько-французька декларація

визнає спільний кордон та передбачує консультацію.

Авас подає текст франко-німецької декларації, що її підписали в Парижі у вівторок в год. 15.40:

„Жорж Бонне, міністр закордонних справ Франції та Йоахим фон Рібентроп, міністр закорд. справ Німеччини, виступаючи в імени своїх урядів, устійнили підчас стрічі у Парижі 6. грудня 1938. таке:

1) Оба уряди є переконані, що мирні, добросусідські взаємини між обома державами становлять один із суттєвих елементів консолідації европейської ситуації та збереження европейського мира. Оба уряди доложать усіх зусиль, щоб запевнити розвиток взаємин у цьому напрямі.

2) Оба уряди стверджують, що між ними нема ніякого невирішеного територіяльного питання та свиточно визнають кордон між їхніми державами як остаточний.

3) Оба уряди рішені — зі застереженням для спеціяльних взаємин з третіми державами — підтримувати зі собою контакт у всіх справах, які інтересують оба краї, та переводити взаїмну консультацію у випадках, колиб дальший розвиток подій міг викликати міжнародні труднощі.

З цією думкою представники обох урядів підписали цю декларацію, яка негайно входить у життя.

Виконано два примірники, у французькій та німецькій мові.

Париж, 6. грудня 1938.

Підписи міністрів Бонне і Рібентропа.

Проф. Сітон Ватсон до премієра о. д-ра Волошина.

Премієр уряду Карпатської України о. д-р А. Волошин дістав від відомого англійського вченого проф. д-ра Сітона Ватсона щирі побажання та запевнення, що він готов станути до помочі премієрові та урядові Карпатської України, якщо його поміч уважатимуть потрібною.

МАНІФЕСТАЦІЇ ЗА УКРАЇНСЬКОЮ ВЛАДОЮ.

Скрізь по селах і містечках Карпатської України відбуваються масові сходини й віча, в яких населення заявляється за чисто українською владою з о. д-ром А. Волошином у проводі. Такі збори відбувалися перед номінацією нового уряду, відбуваються теж і тепер, щоб заманіфестувати радість населення, що вся влада перейшла в українські руки. Збори домагаються скрізь ліквідації москвофільства, за яким скрізь скривається фенциківсько-бродіївська агітація, що малаб підготовити шлях Гортієві. У хустсько-тячівській окрузі відбулися лише в одному дні маніфестації в таких селах: Тячів, Терново, Вільхівці, Нягово, Балевля, Грушово, Біловарці, Нересниця, Ганичі, Калина, Брустура й Дубове. Крім того відбулися ще маніфестації в Іршаві, Білках та Ясіні. Збори у всіх згаданих місцевостях вислали телеграми до Праги, домагаючись чисто-українського уряду. Такі телеграми повисилали теж ріжні культурно-освітні товариства з цілого Закарпаття.

РОЗБУДОВА КАРПАТО-УКРАЇНСЬКОГО ШКІЛЬНИЦТВА.

У дні 21. м. м. відбулося святочне відкриття української державної гімназії в **Білках**. (Туди — пригадуємо — евакували були берегівську гімназію). На відкритті було поверх 600 осіб, між ними багато б. бродіївців і фенциківців, які, навчені сумним досвідом, зрозуміли свою помилку. Новопризначений управитель гімназії Евген Ретій заявив підчас відкриття, що навчальною мовою гімназії буде мова, „якою говорите ви — звернувся до учасників — та яку називаєте руською, а цілий світ називає її українською. В гімназії пануватиме лиш одна правда, що її репрезентує батько о. д-р Волошин, наша влада та символізує жовто-блакитний прапор". Від районової горожанської школи витав нововідкриту гімназію учитель Світлик. За село Білки промовляв господар Іван Ігнатко. Від гімназійної молоді промовляв учень М. Козуб. Свято закінчилося відспіванням „Ще не вмерла". Досі ходить уже до гімназії в Білках 293 учнів. Тому, що через комунікаційні труднощі не всі учні могли в час вписатися, вписи продовжено до 10. ц. м. Чинні вже всі класи крім VII., до отвореня якої якої недостає ще кількох учнів.

У **Рахові** відкриють у найближчому часі вісім клас української державної реальної гімназії. Управителем цієї гімназії визначено д-ра Юліяна Головацького.

У Великому Березному примістили ужгородську торговельну школу, яку перемінили тепер на **державну експортову академію.** Цього року буде там працювати І. і ІІ. курс академії. Про відчинення вищих курсів рішить міністерство освіти в Хусті.

В **Перечині** почала вже правильну науку українська державна гімназія (перевезена з Ужгороду). Наука відбувається рано й пополудні. Для доїзної молоді призначено вигідні шкільні поїзди, які їздять чотири рази денно.

Карпатська Україна дефінітивно виділена

зпід юрисдикції єпископа Стойки

НА СЛУЖБАХ БОЖИХ ЗГАДУЮТЬ ЄПИСКОПА НЯРАДІЯ.

Як подає пресова служба Карпатської України, на основі постанови Святої Конгрегації для Східної Церкви всі парохії на території карпато-української держави виділено зпід юрисдикції ужгородського єпископа Стойки та підчинено виключно апостольському адміністраторові з Хусту. Священики згадують уже в ектеніях єпископа Діонізія Нярадія.

8. Грудень.

Львів, 7. грудня 1938.

День 8. грудня ц. р. запечатує сімдесятьліття „Просвіти". З ним це наше перше на галицькій Землі українське товариство кінчає сімдесять років своєї невсипущої, тяжкої праці. Тяжкої — бо почалася праця на бодяччям зарослому полі. Невсипущої, — бо бодяччя було високе, густе, за ним не видко було промінчика ясного світла, його треба було полоти, з корінням виривати. І стелилося воно перед робітниками „Просвіти", кололо їм ноги, кололо до крови, руки ранами вкривалися, тяжкий солоний піт скроплював їх чола. Та за довгі роки на тому полі прочищено стежку. Нею відважно йшли лави робітників. Робота йшла легче. А за сімдесят років бодяччя не стало. Ще тільки тут та там показується бурян. Та й його виполюють. Виполюють дорешти, щоб поле стало чисте. Щоб на ньому, ясний і усміхнений, став його господар — свідомий український громадянин, вихований у школі „Просвіти".

Той, що знає, як виглядала наша народня нива перед сімдесятьма роками, що знає, який тернистий шлях пройшла у своїй праці „Просвіта", будуючи на ній національне життя, — не може не відчувати гордощів, коли кине оком на те, як через „Просвіту", як її заходами, один коло одного, виростали великі будинки національного життя. Тут і кооперація, тут і школа, тут і наука, тут і культура, тут і мистецтво, тут і народне здоровля, одне слово — все, що творить життя свідомого, культурного народу. Це не голі слова, це — гола дійсність. То тільки тим, що звикли жити теперішністю, що звикли надбання, здобуті довголітньою важкою працею, вважати за щось самозрозуміле, що виявляють зрозуміння, тільки для своєї праці, поза нею нічого не бачать, а то й нераз від себе починають історію народу — тільки таким людям може здаватися сімдесятьліття праці „Просвіти" чимось звичайним, буденним. Але ж думати так, це значить — не знати історії нашого народнього життя, не доцінювати праці, що її вклали у „Просвіту" цілі покоління найкращих наших людей, не розуміти ваги чорної роботи, без якої неможливий розвиток народу, це значить — перекреслювати народню традицію, яка так тісно звязана з матірю українських культурних товариств і установ, звязана з „Просвітою" та її діячами.

Міркуємо, що ювілейний рік, який заповнили в нас святкування, святкування від найвеличавіших до — скромненьких, а то й зімних, — що цей рік усвідомив усе наше громадянство з вагою „Просвіти" для нашого національного життя, що він дав усім нам нагоду оглянутися взад і оцінити гаразд її працю. Рівночасно цей ювілейний рік відкрив нам усім очі на те, які ще великі завдання ждуть наше товариство, яке ще величезне поле праці для нього, кільки треба ще робітних рук, кілько треба вжити си-

ли, щоб ту працю повести як слід, щоб її поширити, поглибити. Міркуємо, що враз із ювілейними святкуваннями, якими наш народ віддавав у ювілейному році пошану „Просвіті" та виявляв їй свою вдячність за її працю, — що з цими святкуваннями, на яких окремі доповіді давали образ діяльности товариства та можливости поширити рямці її праці, зарисувалася ясно в усіх учасників свят одна думка: тільки спільними заходами нас усіх, усього нашого зорганізованого громадянства, тільки спільним його зусиллям можна піднести „Просвіту" на той щабель, про який мріяли і мріють ті, що її будували, будують і розбудовують. Тільки допомога громадянства дасть змогу „Просвіті" нести світло туди, куди воно з ріжних причин не встигло ще продертися. Тільки тоді „Просвіта" випростує похилі ще подекуди хребти, коли всі ми станемо їй у пригоді. Тільки тоді в нас загине й слід по неписьменних, коли до воза „Просвіти" запряжемося всі, всі, що відчуваємо і знаємо, яка це гальма в національному житті безпросвітність. Тільки тоді „Просвіта" дасть нам свідомого своєї гідности, своєї мети громадянина, коли все наше суспільство стане у лави „Просвіти" і разом із нею, і під її прапором, пристане до праці.

Такі думки навіває нам сьогочасність, такі міркування виринають у звязку з сьогоднішнім днем, із днем 8. грудня, із днем, коли „Просвіта" кінчає своє сімдесятліття. Хай би ці думки й міркування глибоко запали в душу українського громадянина, а він, щоб поробив відповідні висновки. Инших бажань „Просвіті" з її сімдесятліттям і не — треба!

Василь Сімович.

За панування над басейном Середземного Моря.

На засіданні головної фашистівської ради в Римі у пятницю минулого тижня упали з посольських лав оклики, які мають сигналізувати італійські ревіндикаційні домагання. Адресентом тих домагань — яка новість у міжнародніх відносинах! — є французька република. Фашистівські посли просто кликали, що домагаються острова Корсики та африканської французької кольонії Тунісу, тобто напосідаються на першу безпосередню комунікаційно-стратегічну сполуку між французьким материком та його африканськими кольоніями.

Французький нарід та його політичний провід, призвичаєні від десятків літ або самі щось від когось ревіндикувати або витягати політичні користи з ревіндикаційної акції „усоюзнених" чи заприязнених народів, у першій хвилині просто остовпіли, коли почули ревіндикаційні вимоги з засідання фашистівської ради. Але зараз після цього прийшла реакція. На Корсиці, в Тунісі, в містах південної Франції та навіть у самому Парижі розвинулася широка хвиля патріотичних, антиревізіоністичних французьких демонстрацій та маніфестацій. Палкі корсиканці, горді на свого великого предка, Наполеона І., демонстрували проти підозріння, що вони змоглиб проміняти Францію на Італію, биттям шиб в італійському консуляті в Аячіо. Не менше гарячкували французькі кольоністи в Тунісі. Заворушилась також французька дипльоматія. Французький амбасадор зложив протест проти окликів фашистівської ради в італійському міністерстві закордонних справ, загомоніла вся французька преса, захвилювався вигідний французький рентієр та зроблено навіть дипльоматичний натиск на британський уряд, щоб і він станув в обороні загроженої Римом французької союзниці. І це сталося.

Італійський міністер закордонних справ Чіяно приняв усі ті протести зі спокоєм і заявив, що єдиним автентичним коментатором італійської політики є міністерство закордонних справ, а не окремі члени фашистівської ради. Він мав успокоювати також англійського амбасадора, заперечуючи думку, що Італія навіть силою готова здобувати собі нові посілости на Середземному Морі та в Африці хочби на Франції і хочби навіть на Великій Британії.

З пресових вісток та політичної дискусії в европейських столицях усеж таки ясно виходить, що Італія справді підготовляє нову міжнародню акцію для скріплення своїх кольоніяльних посілостей. Корсика може була тільки пробним бальоном і ледви, чи італійці схотілиб за неї кровавитись. Зате на думку „Сандей Диспеч" Мусоліні предложить англійському премієрові Чемберленові при найближчій його візиті в Римі, яка відбудеться 12. чи 13 грудня ц. р., цілу низку вимог, які обіймалиб такі точки: 1) затримання острова Мальорки в посіданні Італії ще на якийсь неозначений час; 2) допущення представника Італії до контролі над Суезьким каналом; 3) зміну становища італійських громадян у Тунісі при евентуальнім протектораті Італії над цією кольонією; 4) Італія переймалаб контролю залізничої сполуки Джібуті-Аддіс-Абеба яка находиться у французьких руках; 5) Італія окупувалаб порт Картагену в північній Африці; ген. Франкові признялиб права воюючої сторони ще перед повною евакуацією чужоземних добровольців.

Як бачимо, італійська програма зміцнення своєї потуги в басейні Середземного Моря немала і, якщо вона до останньої подробиці вірна, то на півдні Европи завязується новий вузол небезпечних для мира комплікацій. Становище Німеччини як можливого посередника сильно заважить на висліді майбутнього політичного торгу між Італією та Францією і тому на неї знову звернені очі не тільки европейської, але також світової дипльоматії та окремих урядів.

—o—

З чужої преси.

Інтерв'ю з мін. Ревоєм у фламандському часописі.

Фламандський часопис „Фольк ен Стаат" (Антверпія) з 1. XII. ц. р. поміщує інтерв'ю свого співробітника з міністром Ревоєм. Воно відбулося в часі його подорожі літаком у товаристві мін. Ревая і двох його секретарів. Спершу розмова йшла про санітарні відносини в Карпатській Україні, про шпиталі та ворожу пропаганду в радіо, що голосила страшні фантастичні речі. Співробітник цього часопису спростовує всі алярмуючі вістки і каже: „Ми промандрували усю Карпатську Україну і не завважили нічого з цих страшних річей. А ми не йшли до офіціяльного оточення, а в народ. Наші спомини про гуцулів для нас незабутні. Найгірші пропагандисти, найгірші вороги Карпатської України тут — це... жиди! Так, на думку міністра Ревая, вони очевидячки не можуть нас любити, тому, що ми ніколи не були приятелями жидів, а тепер менше, ніж колись!"

Мін. Ревай сказав про протестаційну ноту Праги до відомих урядів у звязку із посиланням терористів на територію К. У., далі про Бродія, що він буде поставлений перед суд за державну зраду.

— Що думаєте, Ексцеленціє, про економічний розвиток Карпатської України?

— Ми тепер у дорозі до Зліна, де маємо переговорювати із представниками Баті в справі будови великої фабрики взуття на К. У. Спеціяльний літак чекає на нас у Брні. В найближчому часі мають відбутися важні економічні переговори у Празі. Мусітимемо твердо працювати, але ми це зробимо.

— Чи Прага заходиться коло того, щоб відтяжити вас від своїх чеських урядовців, яких у К. У. надто багато? Чи Прага відучиться своєї кольонізаційної ментальности?

Це мусітиме статись, така думка міністра Ревая.

Але що торкається великого числа чеських урядовців, то я тієї думки, що я відкрив деяку непевність у словах мін Ревая.

А потім тут ще одно зовсім особливе питання. Найбільш дискретні питання завжди найліпше резервувати на десер...

— Але, Ексцеленціє, уряд у Хусті був постановив завести назву: Карпатська Україна, [illegible] чув від чехів у Празі, що виступають проти тієї назви і її покищо не заведуть. Чей мусить бути поважним розчаруванням для карпатських українців?

Те, що воно відложене, не значить, що відкликане, на думку мін. Ревая. Він показує [illegible] ні проект закону, що його особисто [illegible], який має титул: Карпатська Україна! Дві причини склалися на нове вирішення Праги. Мін. Ревай згадав нам про одну з них: російський елемент, що його в Карпатській Україні не переучують. Другу причину міністр промовчує, але ми знаємо її... це натиск одної сусідньої держави...

Мін. Ревай говорив також про 3.000 українців, що в характері робітників залишилися в Бельгії і накінець запевнив нас, що назва Карпатська Україна в 1939 р. здійсниться"... „Хочби вони (!) станули на своїй голові!"

Нема сумніву, що міністр Ревай — це найсильніша особистість у політиці уряду, а також наймолодший, ледви 39 літ. Якби ми мусіли описати його в кількох словах, то сказали б: Ревай — це „мотор" уряду К. У. — І ним він є справді!

У Брні щиро прощаємося. Міністр Ревай ще раз махає рукою, пересідаючи до [illegible] блакитного літака, який має привезти його до Зліну, а наш тримоторовий „Чех" летить через Карпати до Братислави".

Далі кореспондент цього часопису описує події у Словаччині, зокрема на її [illegible] пограниччі.

Москвофільська кирина

ЗАКАРПАТСЬКІ МОСКВОФІЛИ ВИСЛУГУЮТЬСЯ МАДЯРАМ.

В Ужгороді, під владою мадярів, появляється газета „Карпаторусскій Голос", орган [illegible] каного там до життя „Русского Нац. Совѣта" [illegible] ославленого д-ра С. Феницика. Газета [illegible] у російській мові та вилазить зі шкіри, щоб [illegible] ки приподобатись новим хлібодавцям і [illegible] стити зненавидженим українцям. А д-р Феницик у звязку з протиукраїнською акцією ужгородських та мукачівських москвофілів, їздив [illegible] до Берліна й Риму, де очевидно нічого не [illegible] хоч благословили його на ту дорогу і [illegible] Горті і примас Середі.

„Русскій Нац. Совет" в Ужгороді творять [illegible] д-р І. Камінський, д-р В. Гомичков, [illegible] кий, д-р Марина, ігумен Аверкій, д-р С. [illegible] д-р Гаджега, Н. Колоколов, А. Шнеяк, [illegible] ров, д-р Сулинчак, Попович та інші. Всі ці [illegible] скі" світочі вислугуються тепер мадярам, [illegible] ще так недавно вислугувались чехам, [illegible] ми робили тільки одно: [illegible] та обвинувачували їх в іредентизмі.

КИРИНЯТЬ І В ХУСТІ.

Російська еміграційна преса [illegible] ку, що в Хусті оснувався „Центральний [illegible] Народний Совѣт", який складається з [illegible] Президію його творять: М. Букович, [illegible] П. Федор, П. Шберe і В. Каракаш. Той [illegible] вислав до Праги спеціяльну делегацію, [illegible] ралізувала перед компетентними [illegible] заходи українців для стабілізації [illegible] кріплення нинішньої влади [illegible]

З того видно, що [illegible] ти не всилі. Та нині [illegible]

70-ліття „Просвіти" — всеукраїнське свято.

Сьогоднішній ювилей Товариства „Просвіта" у Львові — це свято цілого українського народу, і це тому що Товариство „Просвіта" у Львові вже від перших років свого існування поставило свою працю на всеукраїнському ґрунті.

Справді, уже за головування другого з черги голови „Просвіти" Юліяна Лаврівського (від 20. травня 1870 р. до 5. травня 1873 р.) Виділ „Просвіти" причинився до заведення української мови в „Часописі для народніх учителів", що його видавало міністерство освіти Угорщини для учителів Закарпаття; приняв у члени „Просвіти" двох українських письменників з Наддніпрянщини; випустив у світ 1871 р. книжку першого українського емігранта з Наддніпрянщини Павлина Свенціцького — „Вік XIX в діях літератури української"; спроваджував українські книжки для продажу на Наддніпрянщину; виступав на ріжних святах у славянському світі іменем українського народу.

Трохи згодом третьому з черги голові „Просвіти" Володиславові Федоровичеві довелося урочисто проголосити, що „Просвіта" працює, оглядаючись на цілий 20-міліоновий український нарід. Приводом для того проголошення послужив закид польського посла в галицькому соймі Станислава Поляновського, що популярні книжечки „Просвіти" поширюють суспільну ненависть. Відкидаючи той закид, В. Федорович на загальних зборах 27. травня 1875 р. виступив зі знаменитою промовою, де вказав, що „Просвіта" у своїй праці „не оглядається ні на п. Поляновського, ні на сойм, ні на парлямент, лише на той 20-міліоновий нарід, для якого вона є осередком народнього життя, якого вона є серцем і головою. Лиш цей нарід, а не хто інший, є наш судя!" А щоб увільнити „Просвіту" на будуче від таких закидів неприхильних людей при обговоренні в соймі питань про субвенцію „Просвіті", В. Федорович тоді таки заявив, що даруе „Просвіті" 12.000 голяндських гульденів, сподіваючись, що „Просвіта" при таких принизливих обставинах соймової допомоги (5.000 гульденів) не прийме. Збори так і ухвалили.

Не маю наміру докладно розповідати тут про те, в чому саме виявилася діяльність наступників В. Федоровича аж до сучас. голови „Просвіти" д-ра Івана Брика, яка свідчила б про незмінність основної засади тієї діяльности*), вкажу лише, що виявом тої незмінности можуть служити такі факти, як видання за редакцією проф. Юліяна Романчука відомої збірки творів українських клясиків під назвою „Руська письменність" (пізніш — „Українське письменство"), видання цілої низки праць, яких авторами є українці з ріжних українських земель і кольоній; організація двох освітніх конгресів (1909 р. і 1929 р.) з участю в них освітніх працівників з ріжних українських земель та еміграції; видання періодичних органів („Письмо з Просвіти", „Просвіта", „Народня Просвіта", „Життя і Знання" та ін.); в яких активну участь брала і бере велика кількість співробітників зі всіх українських земель і кольоній, і т. д.

Видатна діяльність Товариства „Просвіта" у Львові за 70 років існування позначилася не лише на культурно-освітньому полі, але й у ріжних ділянках економічного життя українського народу в Галичині. Все це підняло авторитет Товариства „Просвіта" у Львові до тієї міри, що воно заслужено придбало собі імя матери всього зорганізованого життя в Галичині та займало перше місце серед українських культурно-освітніх установ взагалі.

Слід також вказати, що Товариство „Просвіта" у Львові мало і має у рядах своїх почесних членів багато визначних українських письменників, учених і культурно-освітніх діячів також з ріжних українських земель. До речі подам, що на загальних зборах „Просвіти" 1871 р. вперше заіменовано почесними членами двох галичан і двох буковинців. Виділ думав заіменувати і трьох наддніпрянців — Панька Куліша, Миколу Костомарова та Василя Білозерського, але не рішився подати свою думку на ухвалу загальних зборів „з огляду на можливі для них неприємности від царського уряду".

*) Багатий і вичерпуючий цінний матеріял про діяльність Т-ва „Просвіта" у Львові за час від 1868 до 1932 р. подав [illegible] у своїй праці — „Популярна історія Товариства „Просвіта" у Львові" (Вид. Т-ва „Просвіта" у Львові, Львів, 1932. 208 стор.).

Культурно-освітна діяльність „Просвіти" завжди була перейнята одною провідною думкою: національно освідомити український нарід, дати йому потрібні засоби для боротьби за існування, визначити йому належне місце серед культурних народів світу та вказати йому шляхи для створення власного державного життя.

Цілком зрозуміло, що українські культурно-освітні діячі поза Галичиною уважно стежили за діяльністю львівської „Просвіти", щоб за її зразком заснувати у себе анальогічну організацію для поширювання освіти серед українського народу. Так повстала ціла низка „Просвіт" поза межами Галичини не лише на українських землях, але й на еміґрації. Досить згадати, що 26. січня 1869 р. в Чернівцях повстало анальогічне товариство під назвою „Руська Бесіда"; від кінця 1905 р. коли революція того року в царській Росії дала українцям деяку свободу для українського друкованого слова і національних організацій, почали відкривати „Просвіти" на Наддніпрянщині і Кубані; 29. жовтня 1920 р. повстало Товариство „Просвіта" в Ужгороді. Немало „Просвіт" засновано також в українських кольоніях — в Злучених Державах, Канаді, Бразилії, Арґентині, в Манджурії, Франції, Югославії і т.д.

На жаль, „Просвіти" в царській Росії недовго проіснували: влада почала їх закривати вже від 1907 р., так що перед революцією 1917 р. „Просвіт" уже не було. Хоч і недовге було їхне життя, всеж вони пустили глибоке коріння. Отож з перших днів революції 1917 р. Україна покрилася густою мережею „Просвіт". І на цей раз передчасно вони завмерли: большевицька влада 1920 р. зліквідувала „Просвіти" з тої причини, що вони, мовляв, перейнялися „петлюрівщиною" та будувалися на „буржуазних засадах" — самодіяльности населення та виборности провідних органів.

Однак український нарід зрісся зі своїми „Просвітами" вже в такій мірі, що байдуже ставиться до тої „політосвіти", яку так заполадливо насаджують для нього услужливі агенти большевицької влади.

Отож можна бути певним, що сьогоднішній ювилей Товариства „Просвіта" у Львові знайде відгук і там, на Сов. Україні, правда, лише в тайниках душі українського народу, бо він позбавлений можливости прилюдно висловити свої почування до найстаршої української культурно-освітньої установи.

Свою коротку згадку про всеукраїнське значіння дорогого усім нам Товариства „Просвіта" у Львові дозволю собі закінчити побажанням, щоб праця його і надалі розвивалася в тому самому напрямі, але вільно, без тих перешкод, що їх так багато зазнав ювилят дотепер уже від перших днів свого існування.

Ст. Сірополко.

З польської преси.

„Аж дивно, які слабі голови мають деякі поляки".

Таке каже відомий нам пан (р) зі „Слова Народового". І правду каже. Підтверджує це його статтяя поміщена у „Слові Народовім" (ч. 347, з 6-го грудня ц. р.) п. н. „Помилка посла Островського".

„Перед тижнем чи десяти днями — пише п. (р). — митр. Шептицький вислав до шефа уряду автономної Закарпатської Руси, яку зрештою той уряд називає „Закарпатською Україною", о. Волошина —телеграму чи лист з побажанням і заявою, що митр. Шептицький що дня молиться за успіх тієї „Карпато-України". Поміркуймо над цим фактом.

„Оце польський громадянин, дотого-ж церковний достойник, зобовязаний до вірности Річипосполитій спеціяльним конкордатовим договором, комунікується безпосередньо з шефом державного твору, якого Річипосполита не признала і напевно не признає. Поминьмо зрештою обставину, що о. Волошин — це влада, яку накинула карпаторуському людові Прага, котра правдивого представника того люду вкинула безправо до вязниці... Але що було би, якби польські громадяни частіше резиґнували з того, щоб звертатися до власного уряду й міністра закордонних справ і кореспондували безпосередньо: один з о. Тісом, інший з Бераном і ще інший з Гітлером чи Сталіном. Очевидно було би те, що у XVIII. сму віці, коли кожний, не тільки реліґійний, але й політичний дисидент шукав підтримки в чужих могутностей: православні в Москві, протестанти у Стокгольмі, а потім у Берліні".

Пише п. (р). про о. Волошина як шефа державного твору, якого „Річипосполита не признала і напевно не признає". Не розуміємо, який саме державний твір п. (р). має на увазі, бо досі ми нічого не чули про те, що Річпосполита не признала Чехословаччини. Якщо добре памятаємо, що про таке признання або непризнання не було навіть мови. Хіба що може п. (р). має на увазі автономію, яку українці дістали в ЧСР. Сумніваємося чи міністр Бек має за те якінебудь претенсії до центрального уряду чехословацько-української республики, як взагалі не може мати претенсій до внутрішньої політики якоїнебудь чужої держави. При чому тут признання або непризнання?!

П. (р). має ще один біль:

„Шеф групи УНДО в соймі пос. Василь Мудрий у своїй промові виступив не тільки проти внутрішніх відносин у Польщі, але теж проти польської закордонної політики на тому відтинку, що є для Польщі незвичайно важливий і направду зединоє офіційну політику з почуваннями цілого громадянства, що в теперішньому часі урядові не завжди трапляється. Пос. Мудрий заявив, що офіційна польська політика в справі Закарпатської Руси і польська прилюдна опінія дражнять національні почуття „українців", які чуються одноцілим організмом без уваги на те, в якій державі живуть.

„Що-ж сталося потім? Потім вибрали в соймі пос. Мудрого до соймової комісії саме... закордонних справ! Це дуже промовисте, коли навіть поминути політичні обставини, в яких п. Мудрий став послом".

П. (р.). задоволений з промови посла Островського, що була відповіддю на промови українських послів. Тільки нащо пос. Островський говорив про ту витягнену до українців руку до згоди?

„Оце-ж і є помилка посла Островського, яка зрештою не є тільки його помил-

кою. Що інше руський нарід і що інше українство. Що інше згода з русинами і що інше з українством. Хто признав українство, той мусить приплющувати очі на закордонні демонстрації митр. Шептицького, той мусить балакати з Мудрим навіть після його заяв, що направду не тільки дражнять поляків, але шкодять життєвим інтересам Польщі".

І тепер приходить наймудріший уступ з цілої статті п. (р.) і взагалі з усього того, що п. (р.) колинебудь написав. Читайте:

„Признати українство — то значить признати, що всі люди руської мови і переважно греко-католицького або православного віроісповідання на 130 тисячах кв. км. у Польщі, далі на Закарпатській Руси тепер у Чехословаччині, на Буковині і в Басарабії в Румунії — це „українці". Це значить у наслідках признати, що ці „українці" мають право на наших очах засимілювати політично цілі національні ґрупи, що ніяк не є „українські" і ніколи з ніякою „Україною" не мали нічого спільного. Таке саме право, навіть краще — історичне, культурне й політичне — до лемків, гуцулів, волиняків і вкінці до того міліона русинів, в якому пливе польська кров — маємо ми поляки ніж ті русини, що зорґанізувалися на новій українській засаді, традиції і політичній ідеї. Признаючи у Східній Малопольщі тільки „українців" резиґнуємо з нашої тут національної експансії на ділянки не охоплені ще українством, а які згідно з усіми Божими і людськими правами повинні стати нашою частиною.

„Голитися з найбільш льояльним українством — це значить признати засаду сепаратизму й уповажнити сепаратистів до виступів і заяв у роді митр. Шептицького і п. Мудрого. Як українці то українці! Але Польща в імя своєї власної інтеґральности не може признати українства ані в себе, ані на Закарпатській Україні. За тим становищем промовляє історія, ґеографія, етнографія і політика. Аж дивно, які слабі голови мають деякі поляки".

Справді, пане (р.)! Аж дивно! Але нам дивно ще також, що так рідко трапляється така мудра стаття, як оця ваша. Направду! Нетерпляче чекаємо на дальшу. Знову передамо далі. Нехай люди читають.

Українська еміґрація переводить збірки для Карпатської України.

По всіх державах, де живе українська еміґрація, переводять збірки на потреби Карпатської України. І так: Т-во „Просвіта" у Кріст де Сакля зібрало 2.835 фр., Т-во „Просвіта" в Герсеранжі — 2.260 фр., Т-во „Просвіта" в Лекато — 1.000 фр. Українська Громада в Римі — як ми вже подавали — 700 лірів на „Карпатську Січ".

Крім того париське „Українське Слово" закликає українців до збірки на допомогу карпато-українській державі.

—o—

Життя в Хусті.

ЗОВНІШНИЙ ВИГЛЯД. — НАПИСИ. — ТОРГОВЛЯ.

Зовнішний вигляд Хусту поволі змінюється. Чесько-мадярсько-російські написи щезають і зявляються скрізь лиш чисто-українські написи.

Торговля йде правильним темпом. Ціни товарів звичайні, при чому зеленина навіть подешевіла.

„Нову Свободу" читають усі, не лиш українці, але й чехи, мадяри та жиди. Це найкращий спосіб вивчити українську мову.

Чи Ви вплели вже свою нитку у прапор „Просвіти"?

ДО 15. ГРУДНЯ У ХУСТІ БУДУТЬ ВСЮДИ УКРАЇНСЬКІ НАПИСИ.

На основі розпорядку президії поліції, до 15. ц. м. на всіх крамницях та установах мають появитися написи в українській мові. Як це ми згадували, всі написи треба предложити пресовому бюрові уряду.

ВІДЧИТ УЛАСА САМЧУКА.

Заходом мистецької громади „Говерля" відбувся у вівторок 6. ц. м. в Хусті в салі „Корони" відчит письменника Уласа Самчука з Праги на тему: „Завдання сучасної української літератури".

Замаховці з Черновець це українці?

АТЕ твердить, що оба виконавці замаху на президента військового суду в Чернівцях: арештований Лютутовічі (Лютутович) та Рахмістрюк, який утік, є української народности.

Лютутович зізнав, що рано дістав револьвер та приказ виконати замах. Цей приказ видав комендант „залізної ґвардії" в Яс. Дотепер арештовано в Чернівцях коло 20 гімназистів.

Вшануйте тих, що віддали себе в жертву нашій Батьківщині.

ЖИТТЯ РЕКТОРА З КЛЮЖУ ЗНОВУ В НЕБЕЗПЕЦІ.

Стан здоровля ректора університету з Клюжу Стефанеску Гоанґи, раненого в атентаті, поважно погіршився.

БОРОТЬБА З БОЛЬШЕВИЗМОМ У РУМУНІЇ.

ЧЕРНІВЦІ. (ПАТ). Перед військовим судом у Чернівцях відбувся процес проти 22 молодих жидів комуністів з села Елінет біля Хотину. 16 обвинувачених присудили на кару тюрми від пів року до 3-ох років, 6 звільнено.

Предсідник найвищого суду СССР у вязниці.

У Москві арештували предсідника найвищого суду СССР. Йому закидують, що він належав до опозиційної ґрупи совітських правників, яку утворив Криленко, та що толерував „ворогів народу". У звязку з тим преса гостро атакує наркома справедливости Дмітрієва.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Субота, 8. грудня 1888.

ТО ПИТАЄМО: ЧОМУ..

В передовій статті п. н. „Час зірвати з Ґолуховщиною" читаємо між іншим:

„Не раз, не два ми вказували в „Ділі", що головним джерелом міжнародніх роздорів у Галичині як і в інших коронних краях є оскорблювання національних прав, гарантованих кожному народові основними і державними законами. Чому-ж кабінет гр. Таффого, знаючи, що русини від своїх прав не відступлять та що національний роздор у Галичині з кожним днем зростає, не може здобутись не то на рішучий крок, але бодай на якінебудь паліативні засоби? Коли новий намісник депутації руських товариств так остентативно заявив, що стоїть і стояти ме при конституції з 1867 р., то питаємо: чому та конституція не має переводитись для нас у практиці?"

СЛАВЯНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ІМЕНІ МІКЛЬОСІЧА.

„Під таким іменем має звязатись у Львові нове академічне товариство і в тій цілі мають відбутися завтра, тобто в неділю в III. салі університету з 4-ій год. пополудні збори академиків русинів і поляків. Це нове товариство мало би ширший обсяг ділання як торорічний „Славянський Кружок". Такі товариства істнують від давна в Празі, Ґрацу і Відні, і там більше завдання чекає це товариство у Львові, де на полі спільного пізнання між русинами і поляками так мало досі робилося".

ДОБРИЙ ІНТЕРЕС.

„Красвій обороні видали нову зброю і всі давні карабіни красвої оборони в Галичині й Буковині міністерство продало купцеві Найвіртові у Відні по сімдесять кр. за штуку разом з баґнетом. Найвірт ще перед відбором відпродав цю зброю Андреєві Адамові в Літтіху і взяв по 2 зол. 80 кр. за карабін з баґнетом. Минулого тижня вислали з Чернівців 2.800 карабінів безпосередньо до Літтіху і ними мають озброїти охотників, що воюють в Африці проти торговців невільниками. А нехай би поробили тільки з тієї зброї ножі, то все ще на тому великий зиск. Можна легко збагнути, кілько заробив Найвірт і при тім ще Адам у Літтіху. Карабіни коштували по 3 зр. за штуку."

З польських справ.

ОЗОН І ВІЦЕПРЕМІЄР КВЯТКОВСЬКИЙ.

На суботньому засіданні сойму останній промовляв шеф штабу Озону, віцемаршал сойму, полк. Венда. Він поставився легко критично до господарського пляну віцепремієра Квятковського заявлюючи, що Польщі треба плянів ширших і сміливіших. Польська опозиційна преса підхопила цю промову та почала роздувати її як свого роду конфлікт у провідній верхівці та навіть натякати на якісь персональні зміни в Озоні.

Хоч озонівська преса всі ті чутки заперечила, опозиція далі стоїть на становищі, що є таки непорозуміння між частиною Озону, тобто ґрупою „Зачин", до якої належить полк. Венда і віцепремієром Квятковським. Ґрупа „Зачин" має тоталістичні тенденції, віцепремієр Квятковський, якого вибрали головою головної ради „Зажеву", схильний до демократичних засад.

У вівторок відбулася на замку у Варшаві в приявности президента держави нарада марш. Сьміґлого-Ридза, премієра Складковського і віцепремієра Квятковського. Кажуть, що ця чотирогодинна нарада привела віцепремієра Квятковському повне надолуження з прикрого лосного випаду полк. Венди.

Опозиційна преса всеж твердить, що цей інцидент остаточно не зліквідований.

ПОРАЗКА ОЗОНУ НА ПОМОРЮ.

В минулу неділю відбулися вибори до міських управ в одинацяти містечках на Поморю. Більшість — це містечка бидгоської округи. Вони були досі доменою хадеції і НПР (Народова Партія Роботнічa), а Стронніцтво Народове не мало там більших впливів, у противенстві до решти Поморя і Великопольщі. При теперішніх виборах — згідно з вістями — Стронніцтво Народове всюди зберегло, навіть поліпшило стан посідання. В деяких містечках Стронніцтво Народове, що не мало представників у міській раді, здобуло поважне число мандатів. Озон зазнав рішучої поразки.

—o—

З природи і життя.

НОВЕ ПРО ҐРИПУ.

Ґрипа — оця прикра недуга — цього року теж збирає обильне жниво на переломі осени та зими.

Боротьба з цією недугою утруднена ще й тим, що лікарям досі не вдалося відкрити бактерій, що її спричиняють.

У 1891. р. Пфайфер відкрив бактерію, що її признав спричинницею ґрипи, але пізніші досліди виказали, що її бракувало у цілому ряді безсумнівних занедужань. Тому вчені припускають, що зародень ґрипи належить до т. зв. вірусів, себто таких малих бактерій, що переходять через найґустіші фільтри, як напр. порцеляна, якої поодинокі пори мають промір двох тисячних міліметра.

Ґрипа у тварин.

Щоб легше дослідити цю таємну справу, вчені досліджували ґрипу у тварин, порівнюючи її з ґрипою людей. Показалося, що напр. у свиней також у випадках ґрипи часто у видільні горішніх віддихових доріг (носа, горла, горлянки) находяться згадані бактерії Пфайфера. Одначе штучно защіплюючи свиням ті бактерії не можна було їх заразити ґрипою, таксамо, як защіплюючи рідиною витисненою з легенів недужих на ґрипу свиней. Колиж защіплено свині мішанину тої перефільтрованої рідини і бактерії Пфайфера, тоді у свиней виступала типова ґрипа.

Інші дослідники два англійці Ендрю і Сміт переносили ґрипу з людей на тварини в той спосіб, що воду, якою недужі на ґрипу полоскали собі рот перефільтровували та перепускали через ніс тварини. Показалося, що потім у такої тварини виступала гарячка і катар, хоча згадана рідина не мала бактерій, які не переходять через порцеляновий фільтр. Тому згадані дослідники на основі тих своїх дослідів, твердять, що причиною ґрипи є т. зв. ґриповий вірус, себто невидні бактерії, що менші ніж одна двотисячна частина міліметра.

Простуда і ґрипа.

Справа т. зв. стану простуди в людини ще дотепер не зовсім вияснена. Знаємо, що поодинокі люди в ріжнім ступні відпорні на простуду. Коли людина вдихає холодне повітря, тоді завсіди приходить значна прохолода тіла. Одначе час після якого обіг крови у слизових болонах остуджених зимним повітрям воздушних доріг вертається до норми, є для поодиноких людей ріжний. У людей невражливих на простуду це відбувається швидко, — у вражливих — повільно. Це використовують бактерії, що досі були нешкідливими гостями на нормальних слизових оболонах носа чи горла і зачинають дуже скоро розвиватися, використовуючи зменшену відпорність орґанізму людини. Хорі у тім часі становлять велику небезпеку для окруження, бо такі нагло побуджені до розросту бактерії мають велику розростову енерґію.

Простуда і віджива.

З інших чинників, що мають вплив на вражливість людини на простуду важна є віджива даної особи. На основі дослідів Рудера рахітичні діти є вшестеро схильніші занедужати на запалення легенів ніж нормальні.. Тому правильна віджива, в якій також є страви, де находяться вітаміни, головно Д (товщі) і Ц (городовини, овочі), також забезпечує людину перед простудою і ґрипою. Як видно з цього ґрипа не є схоріння однопричинове, а залежне від ріжних чинників таких як зараження бактеріями, простуда, мала відпорність орґанізму, невідповідна віджива тощо.

Б. Г—й.

З ріжних сторін.

БАКТЕРІЇ У СТРАТОСФЕРІ.

Загально відомо, що у нашім повітрі находиться багато хоробтворчих бактерій. Їх багато особливо там, де живе багато людей вкупі. Вищі верстви повітря мають менше бактерій, тому напр. поручають лікарі у деяких недугах побут у горах, де повітря крім чистоти, браку пилу є ще рідше і майже вільне від бактерій. Всеж досліди американського географічного т-ва показали, що бактерії та інші мікроскопійно малі живини находяться навіть у найвищих верствах земної атмосфери, у т. зв. стратосфері, себто у верстві повітря повище 10 км. Учені зробили дослід у той спосіб, що підчас виправи стратосферичного бальону в р. 1935. з висоти 22 км. над поверхнею землі скинули спеціяльний апарат до ловлі бактерій та їх зароднів. Апарат замкнувся щойно на 11-ім км., себто на долішній границі стратосфери. Коли вчені із згаданого апарату випустили повітря до стерільних (вільні від якихнебудь бактерій) посуд з аґаром (желятина з морських водоростів, на якій бактерії залюбки живуть та розвиваються до величини видних оком кольоній), тоді на аґарі дістали пять кольоній бактерій і пять кольоній мікроскопійних грибків.

КОНСЕРВАЦІЯ МОРСЬКИХ РИБ.

В Німеччині винайшли нову дуже добру і дешеву методу консервування морських риб. Якнайскоріше після ловлі вкладають риби до бочки виповненої дуже слабим розчином окисненої води, потім розкладають рибу на леді. По такій консервації риби залишаються свіжими на 3 до 6 днів довше, ніж при звичайній перевозі у леді. Згадана метода має ще ту добру сторону, що не зменшує кількости вітамін у рибі, не вилуговує мінеральних солей і не нищить білка.

НАЙБІЛЬША ЗБІРКА КОМАХ.

Природник Кінсей з університету в Індіяні (Зл. Д. П. А.) виставив свою збірку комах, що має коло 5 міліонів штук. Збірка має велике значіння для природників.

—o—

Комахи нищать Індії.

Вже тепер починає справджуватися пророцтво деяких природників, що найлютішим ворогом людини за місце на землі є не великі звірі, бо ті вже вимирають, але мала дрібна комашня, що множиться міліонами-міліярдами. Недавно на природничому конгресі в Калькуті в британській Індії один дослідник вказав на величезні, попросту жахливі школи, що їх спричиняє шкідлива комашня. У самій лиш Індії 100 міліонів людей річно заражують комарі малярією, а з того числа 1 міліон (!) вмирає.

Другою жахливою втратою є шкоди, які наносить комашня великим плянтаціям цукрової тростині. Дослідники обчислили, що комахи нищать в Індії річно цукрової трощі на коло 500 міл. зол. Таксамо інші ділянки життя і промислу терплять великі втрати від шкід, що їх спричинюють комахи, напр. футряний промисл тратить коло 5 міл. зол. річно. Згадані цифри вказують, що вже нині комахи — ті малинькі вороги людини — приносять людям більше втрат ніж найгрізніші війни та найстрашніші катастрофи.

ПРОМИСЛ ТА ЗДОРОВЛЯ.

До відємних сторінок сьогоднішнього високорозвиненого промислу належать важкі небезпеки для здоровля, робітників, на які вони наражені при праці у деяких ділянках промислу.

Майже рівночасно з розвитком промислу лікарі звернули увагу на ту його небезпеку і через відповідні досліди та охорону робітників при праці стараються запобігти т. зв. фаховим недугам, що повстають у них через довготревалу працю в некорисних для орґанізму людини умовинах.

Причини промислових недуг.

Англійський лікар, дослідник стану здоровля робітників занятих у ріжних ділянках промислу ділить під оглядом причин такі недуги на кілька груп: 1) це викликані промисловими хемікаліями, що є отруйні для людини; 2) чинники, що механічно (напр. пили) дражнять людське тіло; 3) тертя та натиск на тіло підчас праці; 4) загальна та місцева втома орґанізму; 5) бактерійні зараження (вуглиском, правцем, різними грибками, носатиною, туляремія та ін.); 6) наслідки нещасних випадків при праці, що створюють сприятливий ґрунт для орґанізму на нові занедужання; 7) неправильне освітлення та діяння шкідливих для живого орґанізму променів напр. Рентґена; 8) шкідливий вплив праці у дуже низьких чи високих температурах; 9) праця у гаморі; 10) праця під неправильним тиском.

Згадані причинові чинники можуть викликати у даного робітника цілком характеристичні хворобові прояви, як напр. затроєння оливом, смоловий вістрик та ін. Вони можуть стати також причиною повстання інших недуг, що не є безпосереднім наслідком праці, але праця долучає свій шкідливий вплив до таких чинників, що сприяють недузі як вроджений нахил, зла віджива та нездоровий спосіб життя, злі життєві умовини. До таких захворінь належить часта серед робітників грудна астма, запалення шкіри та всякі ошпіння, чиряки тощо.

Алярм для здоровля

Згаданий дослідник згадує також цілу низку хворобливих проявів, що є вістунами шкідливого впливу праці на робітника. Тут належить біль голови, безсоння, шлунково-кишкові розладдя, всякі болі та інші нервові прояви як терпнення кінцівок, „мурашки", кашель. При появі котрогось з таких проявів у робітника занятого довший час у даній ділянці промислу треба конче усунути його від шкідливих для його здоровля чинників, змінюючи рід праці.

До найслабших проявів шкідливого впливу на стан здоровля людей належать такі нездорові прояви, як розвиток плоскої стопи, закруглення рамен, неправильна постава, неправильні рухи напр. кивання головою у ритмі праці та ін.

Статистика фахових хвороб.

Гейгерст ілюструє свої досліди статистикою фахових занедужань у стейті Огайо Зл. Д. П. А. Там від 1928-1936 р. виплатили робітникам відшкодування у 11.712 випадках фахових хвороб, з яких 68,6 прц. становили хвороби шкіри, 11.6 прц. запалення стегон та мязнів рук, 11,4 затроєння оливом, 2,9 затроєння хромом. Цей образ не є всюди однаковий, бо напр. у країнах, де розвинений копальняно-гірничий промисл, найбільший відсоток робітників недужає не на шкірні недуги, але на легені. Згадані досліди вказують виразно на які великі небезпеки є наражений робітник при праці у промислі. Тому лікарі і промисловці, що їм залежить на здоровлі своїх робітників, беруть під увагу оті здобутки науки і стараються запевнити працівникам якнайліпші умовини праці. Всеж ще сьогодні ця справа охорони при праці не є, на жаль, достаточно поставлена і у багатьох промислових заведеннях робітники і далі працюють серед шкідливих для здоровля умовин.

Ширіть наш часопис!

Сторінка без політики.

Через помилку в телеґрам стратила майно.

Шікаго має тепер немалу сензацію, якою є судовий процес панни Елінор Дуст, дочки помершого недавно „короля безрог із Шікаго“, яка виступила зі скаргою проти управи американської почти.

Панна Елінор Дуст, як дочка одного з найбагатших людей Америки, виросла в нечуваній вибагливости й вигоді. Батько просто обожав її та дозволяв навіть на заспокоювання найбільших забаганок.

Та багатий американець поставив дочці одиноку умовину й від неї не думав відступати. Тою умовиною була вимога, щоб дочка вийшла заміж за міліонера Джона Бредля, який був щирим приятелем „короля безрог“.

Джон Бредле — це молодий і пристійний мужчина, отже виконання батьківського домагання не було для молодої Елінор нічим важким, чи клопітливим і вона зовсім не думала опиратися волі батька, щоб вийти заміж за його приятеля, одначе вимогла на батькові дозвіл, що перед вінчанням виїде вона до Европи, до Парижа, в якому молода міліонерка хотіла доповнити собі весільну виправу. Очевидно батько погодився і дав донечці добрі гроші на дорогу. Багата американка поплила до Европи і не вдоволилася лиш відвідинами самого Парижа, але уладила собі подорож по цілій Европі. В Парижі стрілила їй до голови думка-забаганка зорґанізувати власну джесбендову орхестру. Тому, що грошей їй не бракувало, вона перевела свій плян у діло й написала до батька листа, пояснюючи в ньому, що зорґанізовану орхестру забирає зі собою до Америки.

На жаль той лист не дійшов до адресата, лиш загинув десь подорозі. Міліонерка переконана, що батько вже знає про що йде, вона вислала напередодні свого виїзду до Америки коротку телеграму такого змісту:

„Вертаюся з моїм джесбендом“.

Та батько дістав телеґраму перекручену Замість слова „джесбенд“ було в ній слово „ґесбенд“, так, що телеґрама означала: „Вертаюся домів зі своїм мужем“.

Батько переконаний, що дочка не дотримала обітниці і повінчалася в Парижі з якимсь незнайомим мужчиною, попав у жахливий гнів, пішов негайно до свого адвоката і зладив там нове завіщання, в якому зовсім видідичив дочку. Непорозуміння булоб вияснилося після повороту Елінори Густ до Америки. Одначе доля напакостила і покепкувала собі з молодої одиначки. Старий міліонер попав чергового дня в автомобілеву катастрофу і помер у лічниці, не відзискавши притомности. Дочка приїхала вже на похорон.

Очевидно, вона не хотіла так із спокійною совістю погодитися зі стратою майна і вважаючи, що головним виновником нещастя є почта, почала процес, в якому домагається скромної суми, бо „ледви“ 10 міліонів долярів відшкодування, що є лиш десятою частиною того, що вона булаб одідичила.

Без уваги на вислід процесу, панна Елінора повінчається небавом із Джоном Бредлем, щоб таким чином виконати волю свого батька

—o—

Альманах „Хто чим є“.

В Льондоні вийшло 91 видання альманаху „Хто чим є“. Цим разом до тієї книги ввійшло поверх 1000 нових прізвищ.

Як відомо видавництво звертається завжди до кожної особи з проханням написати власноручно свою біографію із вичисленням своїх праць, літературних або мистецьких творів із додатком який спорт серед розваг відповідний людині найприємніший.

Найдовший життепис дав цим разом президент колюмбійського університету д-р Микола Бетлер. За ним іде Герберт Вельс. Бернар Шов написав у рубриці „розваги“ таке: „все, крім спорту“.

Гітлер, який минулого року помістив всього 5 рядків своєї біографії, цим разом дав 29 рядків. Життепис Мусолінія займає 32 рядки. Сталін дав всього чотири рядки свого життепису. Вперше появилося на сторінках альманаху прізвище Ґерінґа, який подав про себе 20 рядків.

Появилося теж в альманаху кілька голівудських зірок. Всі вони терплять на звичайну для жінок розгубленість: ніодна з них не памятає дати своїх уродин. Деякі забули навіть, коли вони появилися вперше на екрані.

Музичну ділянку доповнили два прізвища: Лілі Понс і Леопольд Стоковський.

Серед нових французьких імен слід відмітити Даладіє і п-ю Табуї, яка про розваги пише, що вона не знає ніяких розваг, бо вона працює навіть і в неділю. Колиж знайде вільну хвилину, то бавиться своїми котами.

Нащадок Шекспіра.

Якийсь Вільфред Джордж Харт, 36-літній драбуґа замешкав в мешканні 70-літньої Ганрієти Вінмія у селі Страфордшія. У сварці зі сином Вінміа Харт зазнав важкі рани і помер кілька годин пізніше в лічниці.

Стара Вінмія та її син станули перед судом, який їх засудив. Ціла історія ледви заслуговувала би на згадку, якби не те, що убитий злодій — це нащадок Шекспіра.

У церкві Страфорд на Авоні, де поховали великого драматурга, вмурована плита в память Джорджа Харта. Батько того останнього називав себе дуже часто Шекспіром-Хартом.

Як виявилося в суді, сестра великого драматурга Джін Шекспір вийшла заміж за якогось Харта, якого родина, після того, як Шекспір прославився на ввесь світ, додала до свого прізвища теж прізвище Шекспір, щоб підкреслити назовні звязок із великим письменником.

Ця традиція збереглася в родині Хартів. Мати злодія, водила його часто ще малим хлопцем до церкви Страфорд-на-Авоні. Чому Вільфред Джордж Харт відмовився від славного прізвища, невідомо. Мати вбитого у розпуці що син опоганив рід Шекспірів.

—o—

Опир із Галіфаксу.

„Висота 1 м. 65 цм., лице — б. боксера, н... сить ґумовий плащ і нападає на жінок“ — ... опис невідомого злочинця подала англійська поліція. Його шукають скрізь: від Льондону ... Глезгов, від Дувру до Лендсенду“.

Про „опира з Галіфаксу“ говорить ціла Анґлія. Перед кількома днями здавалося, що ... чинця ось-ось арештують. Поліційні стежі обходили і вдень і вночі вулиці Галіфаксу. Мужчини від 18 літ носили зброю. Крамниці зі зброєю ... били в цілому районі знамениті інтереси. ... же ціле місто брало участь у розшуках за ... ком, одначе без успіху.

Імовірно опир покинув Галіфакс. Із Лондону повідомили, що у Плет Бриджі, ... місті центральної Анґлії незнайомий злочинець накинувся на 18-літню дівчину, яка вийшла з дому і, не зважаючи на її крики, завдав їй ... ка ран в обі руки.

У Менчестері незнайомий злочинець, ... сильно нагадував „галіфакського опира“ ... на 14-літню дівчину та як в інших випадках ... нив її в руку.

За 13 днів Анґлія нарахувала 20 жертв ... знайомого злочинця.

—o—

Їдальна посудина.

Нюйорський цукорник Мацетті винайшов новий рід люкру, який легко розпускається ... того люкру виробляє він тарільчики і фі... ки, в яких подає гостим солодощі.

Гості можуть після солодощів зісти ... тарільчики, які смакують неменше, як ...

Винахід цукорника дуже практичний ... щадить на коштах змивання посуди. Вина... ник веде переговори з групою капіталістів ... хоче приступити до масової продукції ... кого начиння. При масовій продукції ... чиння подешевіє, що без сумніву при... до його швидкого поширення.

Лет літаком до стратосфери.

Відомий італійський летун, поручник Печчі ... здобув найновіший рекорд висоти, осягнувши ... літаку 17.074 м.

Попередній рекорд висоти лету ... мав англієць Адамс, який на літаку ... Брістоль піднявся на висоту 16.440 м. і ... ким чином давній рекорд Печчі, ... був лиш 15.800 м.

Підготова до останнього рекорду ... поручника Печчі відбулася у великій тайні ... лії (у Ґвідонії). Ґвідонія лежить ... бінських гір і вона зовсім ізольована ... личних осель.

Літак, що на ньому поручник Печчі ... рекорд — це двоплатівка і має ... Розміри того літака менш-більш такі ... ри звичайного мисливського ... летуна герметично замкнена.

Поручник Печчі осягнув ... рекордовим летом висоту 16.400 м. ... чини малого дефекту двигуна ... вати.

Висота, що він її тепер осягнув, ... зі стратосферою.

Апеляційна розправа Ярослава Барановського у Газі.

Дня 1-го грудня ц. р. відбулася перед апеляційним судом у Газі розправа проти Ярослава Барановського за вїзд до Нідерляндів при помочі несвого пашпорту. Як відомо, свого часу Ярослав Барановський був засуджений за цей проступок на кару двох місяців вязниці. Апеляційний суд приняв рішення, яким унєважнив присуд першої інстанції та звільнив Ярослава Барановського від вини й кари, беручи на увагу факт, що пашпорт не був сфальшований, як також обставину, що обвинувачений приїхав у межі нідерляндської держави, не маючи супроти неї злих намірів та послужився несвоїм пашпортом у доброму намірі та з нараженням власного життя.

Поділ волинської єпархії.

З волинської православної єпархії таки будуть виділені від 1. січня 1939 р. два повіти: ковельський і любомльський та прилучені до варшавсько-холмської дієцезії. Ось так велика частина українського населення Волині перейде під безпосередню владу митроп. Діонізія як єпископа-ординарія варшавсько-холмської єпархії.

—o—

50-ліття української ґімназії в Перемишлі (1888–1938).

Українська державна ґімназія в Перемишлі, друга з черги українська середня школа за часів б. Австрії, одно з найбільших австрійських середнешкільних заведень у свому часі, святкує сьогодні пятьдесятьліття свого існування. На заклик Громадянського Ювилейного Комітету зїхалися у цей день до милого, старовинного, українського, надсянського городу і ті сідоглаві, хоч мало їх залишилося вже при житті, що памятають перші, трудні початки перемиської української ґімназії, і ті, що бачили її розквіт у пізніших роках, і врешті ті, що переживали чи переживають ще в її мурах останні роки. Зійшлися, щоби думками перенестися кожний в роки своєї шкільної доби, в роки юних днів, днів весни, роки молодечих поривів та водночас, щоби поміркувати над тією ролею, що її відограла ця українська середнешкільна установа в життї українського громадянства за час свого пятьдесятьлітнього існування.

Українська ґімназія в Перемишлі — це вислід боротьби провідних кол українського громадянства 80-их років м. століття за своє рідне шкільництво. Була тоді на цілий край лише одна українська середня школа, а саме академічна ґімназія у Львові. В тому самому часі тодішня Східна Галичина була вкрита густою мережею польських середніх шкіл. Одна українська ґімназія була парадоксом навіть у тодішніх відносинах і вона ніяк не могла заспокоїти життєвих потреб українського народу в його змаганнях до освіти, до виховання, таких потрібних тоді, інтелігентних сил. Всі відчували те, що українському населенню треба нових середніх шкіл і очі всіх мимохіть звернулися на державну ґімназію з польською мовою навчання в Перемишлі, у якій відсоток учнів української національности був дуже поважний.

Утворення української ґімназії в Перемишлі заініціював посол Ю. Романчук, який у 1884. році зголосив відповідний внесок на засіданні галицького сойму. Внесок, як це можна було передбачити, більшість сойму, ворожо настроєна до українських домагань, відкинула. Довелося його поновляти ще в роках 1886-87-ому. Внесок відсилали то до шкільної комісії, то до Краєвого Виділу, щоб буцімто розвідатись про думку, в дійсности, щоби справу проволікти. Краєвий Виділ у безконечність збирав статистичні дані щодо фреквенції українських учнів, звертаючися безліч разів за думкою до Повітового Виділу в Перемишлі. Вислід завжди був некорисний.

Щойно в 1887. р. шкільна комісія прийшла перед сойм з домаганням окремої української ґімназії в Перемишлі. На жаль, і цей внесок не мав щастя. Сойм на протилежний внесок посла Бобжинського приняв резолюцію звернену до уряду, щоби при державній ґімназії в Перемишлі заводити в міру потреби рівнорядні кляси з українською мовою навчання. Ця постанова запала в соймі 24. січня 1887. р., і вже рескриптом з 29. липня 1887. р. цісар Франц Йосиф І.: „призволив, щоби від 1888-89 шкільного року були заведені рівнорядні кляси з окремим провізоричним управителем та щоби для кожної рівнорядної кляси систематизовано по одній учительській силі понад нормальний етат державної ґімназії в Перемишлі".

Український відділ І. кляси почав своє життя обсадою 52 учнів. Провізоричним управителем став професор академічної ґімназії у Львові Григор Цеглинський. Ґімназія приміщувалася в старому будинку при поєзуїтському костелі.

Ця українська „паралелька" перетривала до 1895 р.

Тоді на першому засіданні соймової сесії посол Н. Бавлінський поставив був внесок, щоби українські рівнорядні кляси відділити від державної польської ґімназії й утворити з них окрему українську ґімназію. Шкільна комісія цей внесок одобрила і зголосила його на засіданні галицького сойму 13. січня 1895. Сойм приняв внесок. Звіт шкільної комісії складав посол Рутовський.

Внесок шкільної комісії був такого змісту: „Високий сойм зволить ухвалити: „Взивається ц. к. уряд, щоби існуючі в ц. к. ґімназії в Перемишлі рівнорядні кляси з українською викладовою мовою відділив від тієї ґімназії й утворив з них окрему державну ґімназію в Перемишлі з українською викладовою мовою".

„Паралелька" стала самостійною ґімназією на основі цісарського рескрипту з 12. травня 1895. р., як „ц. к. II. ґімназія в Перемишлі", причому дотеперішній провізоричний управитель Гр. Цеглинський став самостійним директором, згідно з окремим цісарським розпорядком з 14. серпня 1895 р. В цьому самому році примістили ґімназію в новому будинку при вул. Ю. Словацького, де вона міститься по нинішній день.

Мабуть ні одна українська ґімназія не мала такого скорого й гарного розвитку як перемиська. Дух, що панував в її мурах такі довгі роки, проміньовав на цілий край, число учнів зростало з року на рік, наче магнет ґімназія притягала до себе українську молодь з найдальших закутин краю. Це був справжній бастіон української культури і національного виховання у цьому найдалі на захід висуненому місті.

Яке велике завдання виконала перемиська ґімназія, нехай буде доказом одне число: 2.452 абітурієнтів, що їх вона випустила у світ за час від 1895. до 1936. року. Кілько між ними людей, що відогравали й відограють важну ролю в життї українського громадянства!

Ювилеєм такої заслуженої української виховної установи радіють не лише ті, що сьогодні збираються в її мурах. Радіє ціле українське громадянство і хилиться у поклоні перед великим культурним ділом, що своїм змістом виповнило ціле півстоліття у відродженні української нації.

Ів. Квасниця.

У ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ СКАСОВАНО ПОЛЕВУ ПОШТУ.

У вівторок зліквідовано у чехо-словацькій армії полеву пошту, яка працювала від хвилини мобілізації. Доставляти пошту воякам будуть знову нормальні поштові уряди.

—o—

ПРАСЬКИЙ ДИПЛЬОМАТИЧНИЙ КОРПУС У ПРЕЗИДЕНТА ГАХИ.

Президент Гаха приняв у вівторок членів дипльоматичного корпусу та виголосив до них промову. Відповів йому декан дипл. корпусу нунцій архиєпископ Ріттнер.

—o—

ПАРИСЬКА ВІЗИТА МІН. РІБЕНТРОПА НЕ ОСЛАБИЛА ОСИ БЕРЛІН—РИМ.

Німецька преса осуджує голоси деяких закордонних часописів, які у поїздці Рібентропа до Парижа добачують ослаблення оси Рим—Берлін. Навпаки — німецька політика дальше опирається на цій оси — франко-італійське непорозуміння її не торкається. Відношення Німеччини до Італії не може у нічому змінитися з-за того, що Німеччина заключує договір з Францією підчас франко-італійського напруження.

„КОНТРРЕВОЛЮЦІЙНА" ОРГАНІЗАЦІЯ У ВИННИЦЬКОМУ СУДІ.

Як подає київський „Комуніст", у Виннициі викрили контрреволюційну організацію серед судового персоналу та судових оборонців. Вони перекручували закони, щоб викликати обурення серед населення.

—o—

З викладової салі.

АКАДЕМІЧНІ ВЕЧОРІ БОГОСЛОВСЬКОГО НАУК. Т-ВА.

Д-р Микола Чубатий: ХРИСТИЯНСТВО В УКРАЇНІ ДО І ЗА ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО. (Львів, 4. XII., саля „Української Бесіди").

На думку прелеґента рік 988 — це дата не введення християнства на Руси-Україні, але його остаточна перемога. Офіційне охрещення княи у 988 р. можна порівняти з медіоляньським едиктом Константина Великого в 313 р., що признав християнство пануючою релігією. Більше як сто літ передтим християнство ширилося між нашими предками і це історичні факти. Літописець Нестор наводить леґенду про св. ап. Андрія на київських горах на доказ, що християнство ширилося на наших землях уже в апостольських часах. Хоч це не ствердженє, та не виключене, бо ап. Андрій проповідував над північними берегами Чорного Моря, де повстало босфорське епископство з осідком у Керчі. В II. стол. повстало нове епископство у Корсуні (Херсонесі) на Кримі. До християнізації наших предків причинилися багато готи, які 200 літ сиділи над Чорним Морем, доки їх не виперли гуни. Не зважаючи на мандрівки народів, на чорноморських степах християнство постійно ширилося між скитами, відтах між уличами, тиверцями і полянами, здовж Дніпра вгору. Великоморавська держава в IX. ст. приняла християнство враз зі славянською богослужбовою мовою, зрозумілою для всіх славян. З Моравії християнство прийшло до Болгарії разом зі славянськими богослужбовими книгами.

Дальше прелеґент засував повстання Київської Держави при допомозі варягів, заявляючися сторонником т. зв. варязької теорії. Велике число християн між варягами приспішило християнізацію країв Київської Держави. Християнами були Аскольд, мабуть Ігор, Ольга та її внук Ярополк, що згинув у боротьбі з поганським ще тоді кн. Володимиром. Коли кн. Володимир заняв Київ, він був уже в значній мірі християнський. До навернення кн. Володимира причинилися безпосередньо варяг Олаф Трігвезон і справа подружжа з цісарівною Анною. Хрещення київ у 988 р. було вже тільки завершенням християнізації наших предків, що підготовляли вже більше як сто літ своєї місійної праці перші піонірі християнства на наших землях, які рівночасно йшли з півдня й півночі, шляхом „із варяг у греки". Прелеґент закінчив свій науковий виклад, що кинув новий, цікавий сніп світла на передісторію хрещення Руси-України, засуванням далекосяглих наслідків цієї переломової події в нашій історії.

Передрук з понеділкового (271). числа „Діла“.

СОЙМ ВИЯВЛЯЄ СВОЄ ОБЛИЧЧЯ. ПРОМОВИ ПРЕДСТАВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН.

Звідомлення із засідання польського сойму в суботу 3. ц. м.

Це звідомлення даємо сьогодні з незначними скороченнями.

Цілоденне суботнє засідання сойму заняла генеральна дебата над буджетовим преліміnaром. У нарадах взяли участь члени уряду з премієром Складковським і віцепремієром Квятковським у проводі.

ВИЯВ МАДЯРСЬКО-ПОЛЬСЬКОЇ ПРИЯЗНИ.

На початку засідання маршал **Маковський** відчитав привітну телеграму, що її в імені мадярського парляменту надіслав предсідник палати депутованих у Будапешті **Юлій Корніс**. Маршал Маковський вислав телеграфічну подяку за привіт, який сойм прийняв гучними оплесками.

ТРИЦЯТЬДЕВЯТЬ ДЕКРЕТІВ.

З черги маршал подав до відома сойму, що в часі від дня розвязання попереднього сойму до дня скликання нового появилося 39 декретів президента держави, виданих на підставі ст. 55 конституційного закону. Всі ті декрети відчитано в соймі.

МИ ДОВЕРШИЛИ ВЖЕ ДІЛА НАЦІОНАЛЬНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ.

Промова шефа Озону, ген. Скварчинського.

В дискусії над буджетом перший забрав слово шеф Озону й голова озонівського парляментарного клюбу ген. **Скварчинський.** Ствердивши, що на підставі нової конституції польська держава стала суцільним організмом та висловивши признання для війська, маршала Смиглого-Ридза і для міністра Бека, як керманича польської заграничної політики, що „в цьому році осягнула великі успіхи“, ген. Скварчинський говорив:

„Географічне положення Польщі між Сходом і Заходом Европи, між Балтиком і Чорним Морем, викликало в історії Польщі постійне змагання сперти державу на ті два моря. Сьогодні ці тенденції мають свій природний вияв у наладнанні і втриманні якнайкращих сусідських взаємин з балтійськими і скандинавськими державами на півночі та Румунією на півдні. По думці тих самих тенденцій **спільна границя з Мадярщиною,** як наддунайською державою і народом традиційно з нами заприязненим, **відповідає не тільки нашим сентиментам але й інтересам. Тому наша закордонна політика мусить енергійно підтримувати змагання Мадярщини, щоб дістати Закарпатську Русь.**“

В жидівській справі — заявив ген. Скварчинський — Озон стоїть на становищі декларації полк. Коца, при тому змагає до того, щоб усамостійнити під господарським оглядом польську людність сіл і міст, зредукувати високу участь жидів у різних ділянках та унезалежнити польську культуру від впливів чужої жидівської психіки. Але шеф Озону застерігся проти того, щоб жидівську справу робити інструментом партійної боротьби між поляками і смодескиною [illegible] польського державного життя.

„У справі інших меншин — казав шеф Озону — по думці засадничих жашої ідейнично-політичної декларації змагаємо до згідного співжиття з ними на землях польської держави.“

ПОСЛИ З ОЗОНУ.

Посли з Озону: Совінський, Лепецький, Длугош, Панкевич, Шталь, Венда — розводилися над змаганнями Озону, щоб піднести Польщу на вищий рівень під кожним оглядом. Пос. Шталь виступив гостро проти т. зв. незалежних послів, тобто тих, що не належать до Озону.

ПОЛЬЩА — ТО НЕ ТІЛЬКИ О. З. Н.

або незалежницький скрегіт у соймі.

Один з т. зв. **незалежних** послів, тобто тих, що не належать до Озону, **кс. Любельський,** який, як демонстраційний кандидат на віцемаршала і члена регуляміновоі комісії перепав, наликував у своїй промові до єдности, розуміючи ту єдність інакше як Озон та його творці і провідники. „Цього — тобто єдности всі прагнемо з цілої душі — говорив кс. Любельський. — Мусимо засувати собі справу, що аби дійти до єдности мусимо зеднатися тут, у соймі. Одні з нас належать до ОЗН, інші ні. Всім нам присвічує велична ідея служби батьківщині. Я переконаний, що також як шеф ОЗН ген. Скварчинський і його виленський контркандидат ген. Желіговський оживлені тією самою ідеєю. Ріжниця тільки в тому, щоб ми собі засували, що Польща — це не тільки ОЗН, що це велика 35-міліонова держава, що Польща — це великий, однорідний нарід та що польська армія, оте наше спільне добро й наша любов, що авторитет президента держави й маршала Смиглого-Ридза виростають понад партійні спори“.

„НЕ ТЯГНІТЬ МЕНЕ ЗА ЯЗИК!“

Посол **Іван Рудніцький,** що виїйшов у Львові проти озонівських розрядників і теж зараховується до незалежних, обговоривши положення державних урядовців та вислухавши домагання щодо поправи їх буття, заявив, що стоїть поза Озоном, але прагне співпраці з усіми людьми доброї волі. „Є у нас у цьому соймі небагато — сказав — але було би нас більше якби інша виборча ордината й інша виборча атмосфера. (На лавах Озону протести). Мене особисто закликав мій персональний шеф, щоб я зрікся кандидатури. (Голоси: Хто вас вибирав?). Прошу не тягнути мене за язик, щоб я не сказав речей, які для багатьох могли би бути немилі.

Ген. **Желіговський,** контркандидат ген. Скварчинського з Вильна, один з незалежних послів виголосив спокійну промову, в якій висловив задоволення з приводу прилучення Заольза до Польщі і говорив про господарські справи.

Більше „незалежности“ виявив у своїй промові пос. **Дудзінський,** що виступив з критикою виборів, та критикував діяльність премієра Складковського виявляючи жаль, що премієр у своїй промові не сказав нічого про ту діяльність. „Щоб перевести оцінку — казав пос. Дудзінський — діяльности п. премієра бракує елементів, тому мушу вернутися до 1936 р., коли говорив про свій уряд як про стежу. Як непоганий фахівець від стеж дозволю собі зголосити багато застережень. Бо на стежах треба оглядати не тільки плоти, але й те, що за ними діється. Ви, пане премієре, замітили, що людям на селі бракує медалей, а не замітили, що часто їм бракує хліба. В містах ви замітили муровані плоти перед палатами, але не добачили мадоєів у тих палетах“. Далі пос. Дудзінський поставив запити до уряду, що він думає зробити, щоб примусити жидів до еміграції.

ПРОМОВИ УКРАЇНСЬКИХ ПОСЛІВ.

На цьому засіданні промовляли від УПР посол **Василь Мудрий** і посол **д-р Степан Витвицький.** Пос. Мудрий у своїй промові видвигнув постулят територіяльної автономії для всіх етнографічних українських земель у Польщі.

„ПОЛЬСКЕ ГРОМАДЯНСТВО ГОТОВЕ ДО ЗГОДИ, АЛЕ...“

Львівський посол д-р Островський про Сх. Галичину.

На промови українських послів відповідав президент міста Львова, посол **д-р Станислав Островський.** Він особливо підкреслював, що **землі Східної Галичини мають питомий тягар і вже їх ключеве положення спричинює, що посідання або втрата тих земель — це питання „бути або не бути“ для Польщі як великодержави.** Посідання цих земель — говорив далі пос. Островський рішає про вплив на те велике міжмор'я, на якому осів польський нарід. Ці землі мають важливу ролю оборонности Польщі як природні бастіони від сходу. Крім цього — це резервуар багатьох скарбів. Ці моменти рішають про **необхідність утримати ці землі в органічному звязку з рештою Річипосполитої.** До цих земель не можна ставитися інакше як до якихнебудь інших польських земель. Кожне відхилення від тієї засади польське громадянство у Східній Галичині уважатиме розхитанням того звязку, окупленого кровю його дітей і податкованого найкращим інтересом держави. Ці землі заселює великий відлам польського народу, сильний чисельно і патріотичний. Там живуть гарні традиції лицарських чеснот, з них наш нарід такий гордий, і горяче привязаний до власної державности. Цей патріотизм ушанував Йосиф Пілсудський, що саме у Львові вів військову підготову до збройної боротьби за Польщу. Мірою вартости цього патріотизму є геройські бої за Львів 1918 р. Права польського народу до тієї землі старі як історія Польщі. До другого народу, що тім живе, поставилася Польща як до брата. Польщі і полякам ця країна все завдячує. Польське громадянство не має ненависти до українців. Найкращий доказ то факт, що не хто інший тільки „Зайонцек Обронцув Львова“ перед кількома роками виступив з ініціятивою, що була висуненням руки до згоди, але ця рука повисла у повітрі і навіть деякі українські елементи відповіли ненавистю. **За останніх 20 літ український елемент осягнув здобутки, про які не може й думати в інших державах, де живе одноцілими групами. Завдячує це опіці польської держави.** Є деякі українські середовища, які для своєї деструкційної діяльности черпають натхнення з заграниці ворожої для обох народів. Українці мусять зрозуміти, що від звичаїв літ доля засудила нас на спільне буття і цього ніхто не змінить. Можемо покровавитися й позабиватися, але не розділимося. **Поляки не мають наміру винародовлювати українців,** але не дадуть собі вирвати своєї польськости і приналежности до західної культури. Шануючи чужі ідеали наше громадянство не згодиться, щоб інтереси іншого народу реалізувати коштом його прав.

На закінчення пос. Островський апелював до українського народу, **щоб не дав ужити себе до цілей, що не мають нічого спільного з його добром.** Кожна поразка — казав він — одного з наших народів є упадком другого. Польське громадянство готове до згоди, але не дасться втягнути до ніякої невирної гри. Знайде завжди досить сили і гарту, щоб засипати те, що було би для нас зле“.

ЗОЛОТИЙ ЮВИЛЕЙ.

50-ліття священства о. крил. Д. Лопатинського.

В неділю 4. грудня ц. р. парохіяни Успенської церкви у Львові та визначні українські громадяни Львова наповнили вщерть ту стару церкву, щоб ушанувати 50-ліття священства свого улюбленого пароха та громадянина.

В 10-ій год. Ювилят у прегарно вишитому фелоні зачав правити торжественну Службу Божу з асистою двох своїх сотрудників, о. радн. О. Горчинського та [illegible] проф. Василева. Співав гарно мішаний хор Успенської церкви під умілим проводом проф. Орлевича-Прокоповича. При кінці Служби Божої о. радн. О. Горчинський виголосив відповідну проповідь з нагоди 50-ліття священства о. крил. Дамяна Лопатинського, характеризуючи Ювилята як зразок священника-патріота. Після Служби Божої Ювилят поблагословив вірних Найсв. Тайнами, відтак відспівав молитву „Тебе, Бога, хвалим“, многоліття для Ювилята й „Боже Великий“.

Потім у закристії громадяни складали побажання Ювилятові який у своїй скромности не допустив до торжественного впровадження його з дому до церкви та відмовився від стискання голов, щоб не вносити змін у чергових церковних відправах. Згідно з бажанням Ювилята його золотий ювилей відбувся скромно й тихо, як скромно й тихо працює сам Ювилят вже близько як пів століття на нашій церковній і національній ниві.

ЖИДІВСЬКА ПРОБЛЕМА.

Жидівський посол зі Львова **д-р Зомерштайн** виголосив промову в обороні жидів відповідаючи на виступ в жидівській справі шефа Озону ген. Скварчинського та на промову посла Дудзінського. На думку пос. Зомерштайна жидівської справи не дасться розвязати виключно через еміграцію. В жидівському громадянстві нема нікого, що саботував би думку про еміграцію, але еміграція — це міжнародня проблема. Справи еміграції не треба вязати з поглядом, що чим більше переслідувати жидів, тим скоріше вони виемігрують.

„Ми готові — говорив пос. Зомерштайн — до всяких жертв на користь держави й армії, що гарантує безпеку державі. Стоїмо на грунті конституції й домагаємося реалізації її ст. 7 і 9. Не на договорах і не на [illegible] них умовах опирається буття й безпека держави і **не на насиллі чи гнобленні тієї чи іншої меншини** [illegible] будувати безпеку в часах, в яких іде про [illegible] громадян“.

Пос. Зомерштайн згадав про львівські події [illegible] трагічну смерть К. Целлермаєра і про смерть [illegible] жида Озіяша Шторха в часі, як польські [illegible] займала відступлені терени Словаччини.

БРОДІЙ ХОТІВ СТАТИ — БАРОНОМ.

„Словенскі Деник“ із 1. н. м. подав таку [illegible] вістку:

„Колишній посол за перший премієр [illegible] руської автономної влади А. Бродій сидить уже [illegible] тижнів у панкрацькій вязниці. Наглий хід [illegible] подій спричинив, що громадянство досьогодні не [illegible] далося про справжні причини його увязнення. [illegible] коли внутрішні відносини вже устабілізувалися [illegible] жемо подати докази, які зазначали [illegible] п. Бродія.“

Далі той часопис подає, що відомо було, що [illegible] стоїть на послугах мадярської ірреденти, [illegible] ся, що їй удасться плебісцитом повернути [illegible] Україну Мадярщині, але Бродій умів [illegible] вати свою властиву, кротячу роботу. [illegible] рав намагався вдавати, що дбає про [illegible] українського (руського) населення, а в [illegible] йшло про політичну й господарську [illegible] лення.

„**При ревізії — читаємо там далі — [illegible] Бродієві 600.000 пенге (к. 3 міліони чеських [illegible] тівці. Між письменними матеріялами [illegible] між Бродієм і Мадярщиною, що як би [illegible] вдалося плебісцитом прилучити Підкарпатську [illegible] Мадярщини, Бродій був би дістав від [illegible] титул барона. Така є відповідь, за що [illegible] „Занковізом.“**

НОВИНКИ.

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє (272) число „Діла" підпало конфіскаті за закінчення вістки „В 600-ліття приналежности Львова до Польщі" та за одну новинку.

— **Книжка про Закарпаття.** На днях появилася накладом видавничої кооперативи „Дружина" книжка про Карпатську Україну п. н. „Срібна Земля". Є це нарис історії Закарпаття з мапою від найдавніших часів аж до останніх подій включно. Автором праці д-р Василь Пачовський, що довголітньою працею на Срібній Землі положив великі заслуги при поширенні національної свідомости українців. Ціна книжки 1.— зол. (платна згори), з поштовою пересилкою 1.25 зол. Хто бере бодай 10 прим. і присилає наперед гроші, платить по 80 сот. і не оплачує порта. Ця книжка повинна найтися в кожній українській хаті чи установі. Адреса видавництва „ДРУЖИНА" — Львів, пошт. скритка 323. (Гроші слати тільки складанками ПКО „Дружина", Львів, ч. 507.977). 2837 —4

— **Гарячі винні перекуски.** Дня 8. грудня покаже п. Наталка Гаврих-Костецька у клюбі „Нової Хати" Ринок ч. 39: оселедці в підливі, трубочки з шинки, ковбаски і шпроти на грінках. Початок год. 6.

— **Крилоські розкопи в радіо.** Заповіджений на вчора відчит д-ра Я. Пастернака у львівському радіо про відкриття княжої катедри у Крилосі не відбувся з причин від прелегента незалежних.

— **У Професійнім Союзі Львівських Пластиків** відбудеться дискусійний вечір 8-го ц. м. в год. 7-ій у льокалі Т-ва площа Марійська 9 на тему „Народнє мистецтво" з відчитом п. Яніни Кілін-Станіславської.

— **Смерть проф. В. Брухнальського.** У вівторок помер у Львові емеритований професор львівського університету д-р Вільгельм Брухнальський. Брухнальський був визначним істориком польської літератури.

— **Недостає грошей в касі.** В однім львівськім почтовім уряді стверджено в касі урядннчки недостачу 2.000 золотих. Ще більше (3.540 зол.), нестає у квестурі львівської політехніки. Прокуратура веде слідство.

— **За участь у демонстраціях** підчас зїзду ОЗН 16. м. м. відбулась 5. ц. м. розправа в окружнім суді у Львові проти Збігнева Палюхи, студента львівського університету, Ст. Чарнецького, студента політехніки і шевця Ст. Ходана. Суд засудив Ходана на 6 місяців вязниці без припинення кари, студ. Палюху на 6 місяців вязниці з припиненням кари, а Ст. Чарнецького на один місяць.

— **До зловживань** кількадесятьох тисяч золотих на шкоду П. К. О. признався начальник пошти в Жабю Б. Тиравський, якого наказав арештувати прокуратор.

— **Будова нового костела.** В Шівську, пов. Ярослав посвячено хрест і площу під будову нового костела. Акту посвячення довершив кс. Опалінський з Ярослава. На посвячення прибули теж представники адміністраційної влади.

— **Вибух гранати.** В Потуторах пов. Бережани 40-літній Михайло Майка знайшов гранату з часів світової війни. При розбиранні в хаті граната вибухла, вбила Майку і знищила зовсім помешкання.

— **Краєва хроніка.** В Підбужі пов. Рогатин розюшений бугай кинувся на свого 62-літнього господаря Антона Лісняка, потратував його ногами й опісля пробив рогами. Важко ранений Лісняк помер. — У стодолі Теклі К. у Самолусках пов. Бучач вибухла пожежа, що знищила збіжжа і машини. Слідство виявило, що пожежу спричинила сама пошкодована, щоб виєднати обезпеченеву премію.

— **Новий „дом людови".** В Гукалівцях, пов Зборів відбулося посвячення „дому людового" ім. марш. Е. Сміглого-Ридза, що його довершив польський парох Олієва кс. Франц Дрожинський у присутности представників влади. Комітет у Гукалівцях передав ключі від будинку представникові повітового звйонзку кол Т. Ш. Л. капітанові Чеславові Курковi з тим, що „дом людови" віддає на власність Т. Ш. Л.

— **Зміна руху поїздів на шляху Шепетівка—Здолбунів.** Окружна дирекція залізниць у Львові повідомляє, що у звязку з відкликанням совітською залізничою владою змін у розкладі їзди поїздів на шляху Шепетівка—Здолбунів — вводить такий самий розклад їзди поїздів, що обовязував від 2. жовтня ц. р. Отже поїзд ч. 2851/32 відходить зі Здолбунова в год. 9.10, до Шепетівки приїздить в год. 11.14 (совітський час 13.14), поїзд ч. 32/2952 зі Шепетівки відїздить в год. 17.45 (совітський час 19.48), а до Здолбунова приїздить в год. 20.30.

— **Корабель „Пічев" затонув у пристані.** В понеділок 5. ц. м. в год. 20.15 затонув у пристані в Данцігу польський корабель „Пічев" містоти 10.20 тон. У катастрофі згинув палач і механік. Причину катастрофи устійнить розправа перед морським судом у Данцігу.

— **Будова автостради між Італією та Швайцарією.** Швайцарська та італійська преса повідомляє про задуману будову автостради, що получить Італію зі Швайцарією тунелем довжини 6 км. Автострада буде починатися в Курмаєр на висоті 1.230 м. у Піємонті і кінчитиметься в Шале де Фере у Швайцарії на висоті 1.700 м. Автострада скоротить значно віддалення між Турином і Базилеєю.

— **Страшна родинна трагедія** розігралась у Реклінгавзен у Німеччині, що скінчилась смертю трьох осіб. До комісаріяту поліції зголосився післанець з листом від воєнного інваліда, в якому автор пише, що застрілив свою дружину і 9-літнього синка та має намір відобрати собі життя. До помешкання інваліда вибралися негайно поліцаї, виломили двері і переконалися, що інвалід застрілився саме перед хвилиною.

— **Засудили 90-літнього старця на примусові роботи.** В судівництві СССР трапився нечуваний факт засуду 90-літнього старця на 6 місяців примусових робіт. Найвищий суд грузинської републики затвердив присуд нижчого суду, який засудив 90-літнього грузина Габріядзе на основі 158-го совітського карного кодексу за побиття селянина. Акт обвинувачення проти підсудного Габріядзе спирався виключно на доносі урядовця ГПУ. Родина 90-літнього старця звернулася телеграфічно до Сталіна, щоб помилував його.

— **Видобули корабель „Петро Великий" з Чорного Моря.** З дна Чорного Моря видобули корабель „Петро Великий" з 400 тонами вугілля, що перележало в кораблі 20 років. У корабельних кабінах найшли старі однострої російської маринарки та записки старшин зі залоги корабля. Рукописи збереглись дуже добре, бо були в герметично замкнених кабінах.

— **Два військові літаки** зударились на летовищі Андір від Бандунг в Голяндських Індіях. У катастрофі згинуло трьох старшин та один підстаршина. До катастрофи дійшло недалеко ангарів підчас вправ на висоті 50 метрів. Один з летунів вискочив з літака з легкопадом, що не розвинувся і летун згинув.

— **Ріжні вісти.** Словацьке міністерство комунікації рішило збудувати другий залізничий шлях Братислава—Жіліна між стаціями Братислава—Леопольдів. — В Іґлясте згоріла одна з найбільших в Естонії фабрик фосфору. Шкоди дуже великі. — Князь Кенту заявив данському співробітникові „Соціялдемократен", що кн. Віндсору вернеться в найближчому часі до Англії, де буде вже постійно мешкати. — До національних зборів в Анкарі вплинуло два внески: у справі надання імени Ататурка — Анкарі, другий у справі надання тієї самої назви Стамбулові. — Народня партія покликала комісію, щоб вибрала відповідне місце під будову мавзолею Ататурка, на будову якого розпишуть конкурс у краю і закордоном.

—o—

Спорт.

УКРАЇНА — ЖРКС.

Пригадуємо, що боксерські змагання за мистецтво обох дружин відбудуться **в четвер 8. ц. м. у** Спортовій Галі при вул. Яблоновських. Початок змагань у год 19.30.

ЖРКС — це крім Ресовії одна з найнебезпечніших дружин. Перемога над ЖРКС-ом або хочби реміс дасть Україні остаточне мистецтво Б-класи та аванс до А-класи.

Театри.

Великий Театр.

Четвер 8. XII. год. 3.30 попол. „Остання новина"; год. 7.30 веч. „Севільський цирульник" опера.

Пятниця 9. XII. год. 7.30 веч. „Хитрощі та кохання".

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ГЛИНЯНИ:

8. XII. Невольник.

В січні на свята театр приїде до Львова.

Український Театр ім. Котляревського.

ЯВОРІВ:

8. XII. Маруся Богуславка.

9. XII. Орфей у пеклі.

КІНА.

АПОЛЬО: „Фльоріян" Родзевичівни.

АТЛЯНТИК: „Зов Півночі".

БАЛТИК: „Джезабель" з Бетті Девіс

ВАНДА: „Пан Твардовський", „Його екселенція субєкт".

ҐРАЖИНА: „Геєнна" за осн. Ол. Мицеєв.

ЕВРОПА: „Чотири дочки".

ЕМПІР: „Студент з Оксфорду".

КАСІНО: „Забута мельодія".

КОПЕРНИК: „Пекельні авантурники" і кольорова гротеска.

МАРУСЕНЬКА: „Перли корони" (Саша Ґітрі).

МЕТРО: „Коли цвите бузок".

МІРАЖ: „Радість за Марса".

МУЗА: „Радість життя".

ПАКС: „Дуня, почмайстрова доня", за осн. Пушкіна.

ПАЛЯС: „Примара".

РАЙ: „Павел і Гавел".

РІЯЛЬТО: „Крила над Гонолюлю".

РОКСІ: „Предивна брехня Ніни Петрівни".

СВІТ: „Чар богеми", „Чоловік, що жив з раю".

СВЯТОВИД: „Один поверх вище" та додатки.

СТИЛЕВЕ: „Восьма жінка Синьоборода" і ревія.

ТОН: „Циганська княжна з Анна Беллою і „Тінь Шангая".

УТІХА: „Пепе ле Моко" та ревія.

ХИМЕРА: „Прогнана мельодія".

ФОТОПЛЯСТІКОН:

(пл. Марійська)

„Семерінг, Баден, Весна".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":

(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Кайм і Син)

Конго: Град Боєвом, Лібраїль.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 8. грудня 1938.

7.20 Музика у вик. орк., 8.00 Ранішні дневник, 8.15 Пісні про Матір Божу у вик. ім. хору і гармонії, 8.45 Ранішні вісти, 9.00 Трансм. з Гієвль. богослуження, проповідь, 11.00 Концерт балевий, 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. поранок у вик. орк. і солістка Г. Дуднич-Латошинська, 13.00 Літер. нарис: Незалежність у літературі, 13.15 Музика: сальон. орк., мішаний хор, сопран, форт., 14.45 Авд. для молоді: **Фрагмент із „Мужиків" Реймонта, 15.00**

Для села: Популярна музика з пл., у перерві комунікат Рільн. Т-ва, Значіння хліборобської школи для дівчат, Кооперативна гутірка, Десять пісень Ф. Шопського у вик. орх., Вчімся один від одного, „Ловці" фрагм. із повісти Я. Бевзюка, 16.15 Орхестра, мецосопран, вокальний квартет, 17.00 Театр Уяви: „Трагедія Сократа: „Сократова оборона" діялог Платона, з участю Ст. Ярача, 18.05 У морській школі, 18.20 „Один раз одна" ком. опера в одній дії, 19.30 Спортові вістки, 19.35 Трансмісія з життя, 19.50 Театральний огляд, 20.00 Львівські пера: Т. Парніцький фрагмент із повісти, Б. Обертинська поезії, 20.25 Спортові вістки, веч. денник, метеорольог. вістки, програма на завтра, 21.00 Розр. концерт у вик. орх., спів, у перерві коло год. 21.30 Дівчина із спів, скеч, коло 22.20 Що чувати, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Концерт: скрипка, спів, віол., альтівка, форт. (Варшава І. Рашин).

Пятниця, 7. грудня 1938.

7.00 Раніший денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Година господині: „На сторожі здоровля матерей і дітей", ради, вістки, легка музика з пл., 11.00 Для шкіл: Співчутливе серце, словно-муз. авдиція для старших дітей, 11.25 У ритмі чардаша, пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, **14.10 Українські пісні у виконанні Ольги Сушко, сопран (А. Лопатинський: „Сирітка", Ст. Людкевич: „Ой вербо", М. Лисенко: „Плач Ярославни", „Закувала зазуленька", „Якби мені мамо"),** 14.30 Із нарколесникового записника, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 По широкому світі, авд. для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Орхестра, 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з торгами, 16.35 Брамс: Тріо оп. 114 на форт., клярнет, віол., 17.05 Наступ і оборона в державі, тавос, 17.15 Форт. ресітал, 17.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.50 Театр Уяви: „Друкарня", 18.30 Театр Уяви: Сократова трагедія: „Крітон" із Ст. Ярачем, 19.30 Розр. концерт: орх., скрипка, спів, форт., 20.35 Веч. денник, метерольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Роберт Шуман: „Рай і Пері" ораторія Т. Мура з „Лаля Рук" у вик. хорів і орх., Пітинська сопран, Денис Словенський альт, Л. Фінце, тенор, Роман Прокопович, бас і жін. сольовий квартет, 22.35 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Танк. музика з пл. (Варшава II.).

Субота, 10. грудня 1938.

7.00 Раніший денник, 7.15 Музика з плит, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Розр. музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Легкі інтермецо, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Музика сальонової орх., 14.35 Сімдесятьліття львівської „Газети", 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей, 15.30 Музика сальонової орхестри, 16.00 Пополудневий денник, Господарські вістки, 16.20 Літературна хроніка, 16.35 Орхестра, хор, сопран, фортепіян, скрипка, 17.35 Тайна головника, 17.45 „Комедіянти Гармоністе" імітують орхестру, пл., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Шахтар, словно-муз. авд., Линер на океані, гутірка для молоді, 19.15 Ірвінг Берлін і його пісеньки, репортаж із пл., 20.00 Марші, вальси, польки у вик. орхестри мандолінистів, 20.35 Вечірній денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Розривковий концерт: симф. орх., ліліпут, ксилофон, сопран, тенор, альфа; у перерві в год. 22.35 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Солісти з орхестрою, пл. (Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 8. грудня 1938.

БЕРЛІН 19.00 Нар. пісні, 19.45 Веч. гомін, 20.10, 21.00 Легка і танк. музика, БІЛГОРОД 18.15, 20.00, 21.30 Нар. пісні, БЕРОМІНСТЕР 21.40 Голляндська форт. музика, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 18.30, 19.00 Для дітей, 20.03 Сальон. музика, ВІДЕНЬ 15.40 Гутірка про Азію, 20.10, 21.00 Веселий вечір, ВЕЖА АЙФЛЯ 20.00 Форт. музика, 21.30, 22.00, 23.00 „Фра Діяволо" оп. Обера, ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 15.40 Спів, 16.00 Розр. музика, 18.15 флет, арфа, 22.30 Суіта а-моль Регера, ДРОЯТВІЧ 18.00 Орх., спів, 19.40 Сонати на флет і клявесин, КЕЛЬН 18.20 Форт. соната г-моль Шопена, КОПЕНГАГЕН 22.20 Орх. концерт, ЛІЛЬ 20.00 Вок. концерт, ЛЯГТІ 16.00 Легка музика, 18.15 Скрипка, форт., 19.20, 20.00, Орх. концерт, ЛЯЙПЦІГ 20.10, 21.00 Давня музика, ЛІОН 21.30, 22.00, 23.00 „Чародійний флет" оп. Моцарта, МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.20 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, МІНХЕН 18.20 Солісти, 20.10, 21.00 „Кохана" оп. Досталя, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 18.45 19.00 Театр Уяви, 21.15 Форт., 21.30, 22.00, 23.00, 24.00 Опера, РИГА 16.40 Форт. соната Прокофієва, 18.30 Хор. пісні, 19.15, 20.00 Оперетková музика, РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Опера, СТОКГОЛЬМ 17.30 Сольо на арфі, 19.50 Орх. концерт, фагот, 20.00 Симф. концерт, флет, клярнет, 21.10 Хор.

Пятниця, 9. грудня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Пісні у вик. солістів, 18.00, 19.00 Весела муз. авд., 19.45 Веч. гомін, 20.10 „Ворог жінок" комедія Маса, 21.00 Оп. музика, БІЛГОРОД 21.30 Спів, 22.15 Танк. музика, БЕРОМІНСТЕР 21.45 22.00 Італійські пісні, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 21.03, 22.00 „Івась і Гануся" оп. Гумпердінка, ВІДЕНЬ 16.00 Полуднєвий концерт із Грацу, 19.00 „Гірські цвіти" словно-муз. авд., 20.10, 21.00 Великий симф. концерт, ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. вечірка, 18.30 Розр. музика, 20.10 Віол. ресітал Гаспара Кесадо, ДРОЯТВІЧ 19.25 Концерт солістів, форт., вальдгорн, 21.30 Органи, 22.25 Нім.-англ. концерт, КЕЛЬН 18.20 Німецькі пісні з Югославії, КОПЕНГАГЕН 22.10 Іт. камер. музика, ЛЯЙПЦІГ 15.30 Барокова муз., 20.10, 21.00 Оперові й оперетові мельодії, хор, сол., ЛІЛЬ 21.00 Інструментальний концерт, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.00 Для дітей, 19.00 Орх., спів, 20.30, 21.00 Театр Уяви, МІЛЯНО 17.15 Танк. муз., 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Оперетка, МІНХЕН 20.10, 21.00 Симф. концерт, 22.30 Легка і танк. музика, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 19.15 Форт., 19.30 Пісні, 20.00 Комунікат, опісля легка музика, 21.15 Скрипка, 21.30, 22.00, 23.00 Театр Уяви: „Ля фоль ді сіель" Феєрія Ленормана з муз., РИГА 15.25 Сальон. муз., 18.45 Дута орх., 19.35, 20.25 Симф. концерт, РИМ 17.00 Форт. ресітал Вальт. Гізекінга, 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, СТОКГОЛЬМ 20.00, 21.00 Розр. програма, 22.15 Форт. квінтет ф-моль Франк-а, ШТУТГАРТ 20.15, 21.00, 22.00, 23.00 „Борис Годунов" оп. Мусоргського

Субота, 10. грудня 1938.

БЕРЛІН 19.45 Вечірній гомін, БІЛГОРОД 20.00, 21.00 Нар. пісні, БЕРОМІНСТЕР 21.15 Весела вечірка, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Вікторія і її гусар" оп. Абрагама, БОРДО 21.30, 22.00, 23.00, 24.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні, ВІДЕНЬ 9.30 Для дітей, 15.30 Пісні, 18.00 Музика для молоді та народу, 19.00 Камер. концерт, 21.00 Шрамові мельодії, 22.30 Розр. концерт, ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10, 21.00 Весела муз. [illegible], КОПЕНГАГЕН 20.10 Форт. 20.30 Гавайські мельодії, 22.20 Легка музика, ЛЯГТІ 18.40 Пісні, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.00 Для дітей, 19.00 Концерт із Америки, 20.35, 21.00 Орх. концерт, 22.00 Танкова музика, ЛЮКСЕМБУРГ 22.15 (після комунікату) 23.00 Симф. концерт, МІЛЯНО 19.20, 20.30 Розр. концерт, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Джіоконда" оп. Понкіеллі, ПАРІ ПТТ 18.00 19.00 Симф. концерт, 20.30 Пісні та пісеньки, 20.45, 21.00 Концерт форт. тверт., 21.30 Симф. музика, РАДІО ПАРІ 18.15 Флет, форт., 19.15 Газетка для малих слухачів, 20.00 (після комунікату) Легка музика, 21.15 Пісні, 21.30, 22.00 Театр Уяви, РЕНН 18.00 Класична музика, РИМ 19.30 Розр. концерт, 21.00, 22.00 „[illegible]" оп. [illegible], САРБРІКЕН 20.10, 21.00 „[illegible] із Тиролю" оп. Целера, СТОКГОЛЬМ 21.30 Романтична музика, 22.15 Танк. музика.

БІРЖА

Львів, 7. грудня 1938

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·62—89·15. Доляри америк. 5·29·00—5·27·0. Доляри канад. 5·25·00—5·22·50. Фльорени гол. 288·99—287·25. Франки фр. 14·08—13·98. Франки шв. 120·05—119·25. Фунти анг. 24·98—24·02. Гульдени данц. 10·25—99·75 Корони чеськ. 10·75—10·40 Корони дун. 111·55—110·70 Корони норв. 125·43—124·45 Корони шв. 128·69—127·70. Ліри італ. 19·90—18·30 Марки фінлян. 11·01—10·75 Марки нім. срібні 93·00—90·00. Тель Авів

Папери.

4 і пів проц внут. 64·50—64·75 3 інв 1 ем. 83·00 серії 93·00 2 ем. 82·00. серія венот. 5. конвер. 68·50. 4 прем. дол. 42·25 4 консолід. 68·25—66·25

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, дня 7. грудня 1938

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·25 зол
1 кг. масла бочков вкл. з опак. 3·30 зол
молоко 19—20 сот
1 кг. яєць 1·65 зол

Тенденція на масло та молоко слаба, на яйця сильна!

ОПОВІСТКА.

Жертви зложені в Адміністрації: на **Інвалідів** зол. 3 д-р Е. Кічун, Познань, зол. 3 Ст. Кеніг, Радомишль, зол. 4.10 збірка гр. кат. Парох. Уряду в Перегноську на **допомогу студентству** зол. 2. Ст. Кеніг, Радомишль; для „найбідніших" зол. 5 Марія Тимків, Жабє, Н. Граб, Брюсель від Т-ва був. українських вояків у Бельгії зол. 6 за 3 відзнаки УГА.

МЕШКАННЯ

НОВИЙ ДІМ з городом 2 рази покій, кухня, електр., гараж, соняшні до винайму дешево. Клюсарів, Почтова 6. Лешанський. Автобус з Ринку. 2865 1-1

3-КІМНАТНЕ МЕШКАННЯ з повним комфортом у новій камениці від 1. січня 1939 р. до винайму. Інформації Товариство „Карпатія", Ринок ч. 35 ч. тел. 258-43, 258-92. 2850 3-3

КУПНО — ПРОДАЖ

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продає КАЛИТЯК. Байки 14, тел. 288-24. 2836 2—10

МАШИНИ писальні: АДЛЄР українсько польську, Корона українську, продає Іванишин, Городецька 23. 2843 3-3

ГОДИННИКИ, БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО поручає дешево Л. Розенжевський, Львів, Академічна 2. 2869 1-15

РІЖНІ

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ, виконує найдешевше перше та єдине українське ритівниче заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича ч. 8. 2816 3-0

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську міняємо на наймодніші бельські матеріяли. Телефон 114-58. 2824 3-3

УВАГА! РЕШТКИ матеріялів на убрання, костюми, сукні дуже дешево. Склад решток Гаврил Боцян, Легіонів 41, І поверх. 19/55 1-6

ПЕРЕРІБКА КОВДРИ 2.50 Дубе, Пасаж Андріольного (Рутовського 12). 2866 1-15

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна як нові як різні ціни, гарантовані продає найдешевше та міняє, купує Гавак, Львів, Шлоудського 21. І. п. 2348 11-0

„УБРАНЬОЗМЯН" заміняє стару мужеську гардеробу на бельські матеріяли на убрання. Телефон 270-25. 2851 ?-3

ВАННИ ЦИНКОВІ, балії, НАСІДІВКИ, великий вибір. **ЗАЯЦЬ, Оссолінських чотирнацять.** 2867 1-10

Приписові почтові друки і книжки до вжитку чи сописів

якмы вонне видавництво поступає [illegible] ся можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Ціни друків:
Zawiadomienie wysyłkowe [illegible]
Gazetowa książka nadawcza оправлена (120 карток) [illegible] оправлена (230 карток) [illegible]
Książka rozsyłkowa на 480 поз. [illegible] на 960 поз. [illegible]

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.